

DIRVA

KREMLIUS SUBVERSIJOS CENTRAS

BRONIUS AUŠROTAS

Jau nuo pat pirmųjų porevoliucinių metų, kai bolševikams pavyko paimti valdžią ir pavergti daugiarasę ir dau giakalbę Sov. S-gos tautų mišrainę, tai jau nuo tada Leninas ir jo įpėdiniai vykdė ir vykdo subversiją visame pasaulyje. Vieni tokios subversijos aktai, kaip Pabaltijo tautų okupacija 1940 ir 1945 metais, pasireiškia tarptautinių sutarčių sulaužymu ir mažesnių tautų okupacija, sovietiniame žargone vadina mu 'išlaisvinimą'.

Tačiau dar prieš 'faktišką išlaisvinimą' kaip Rytų Vokietijoje ar Vengrijoje (išlaisvinimas įvykęs sovietų tankų parama 1956 m.), bolševikų agentams ir jų vadovams iš KGB tenka gerokai pasidaryti, kad tokia okupacija-išlaisvinimas įvyktų pagal Politbiuro kalendorių. Taigi, nors Kissingeris ir toliau žaviisi detente, vienok vis dar atsiranda asmenų, kurie kritikuoja visus detentes apakėlius, nes jie puikiai pažįsta kas tai yra Sovietija ir jos pagrindinio siekimo. Vienas tokių žinovų yra Brian Crozier, vadovaujantis Londone įsikūrusiam 'Institutas Konfliktui Studijuoti'. B.Crozier ne vieną kartą yra nuplėšęs bolševikinio vilko avies kailį ir ne kartą parodę pasauliui tikrąjį Kremliaus veidą.

Visiškai neseniai B.Crozier buvo pakviestas JAV Senato Vidaus Saugumo Komiteto, kurio nariams nušviečė apie SSSR vykdomą pagrindinio veiklą visame pasaulyje 'šiuo metu SSSR yra pats stambiausias pagrindinio veiklos organizavimo centras visame pasaulyje. Jam labai gyvai talkininkauja Rytų Vokietijos, Čekoslovakijos ir Bulgarijos slaptosios tarnybos', teigė B.Crozier.

Jau nuo 1968 m. Maskva nustatė griežtas ir rafinuotas politiškas veiklos gaires pagrindinio veiklai, eksportavimui į užsienį. Pagal tas direktyvas, 'visuose kraštuose laisvai veikiančios KP priva-lėjos pasmerkti kairiųjų-radikalų veikimą ir tapti 'teisės ir tvarkos' partija, siekiančia valdžios užėmimo legaliomis priemonėmis; tačiau, Maskva ir toliau slaptai pasidėjęs remti su Kremliaus ideologija nesutinkančius tvarkos ardytojus.'

'Toks pavyzdys galėtų būti', sako B.Crozier, 'Olandijoje teroristų įvykdytas Shipol aerodromo užėmimas 1971 m. rudenį, kad pasigrobus stambų Čekoslovakijos ginklų kiekį skirtą ne marksistiniam Airijos Respublikonų Armijos reikalams.' Yra ir daugiau tokių pavyzdžių, bet pastarasis yra ryškus, kad teroristai nesiskaito su Maskvos nurodymais.

Priešingai, kitos KP yra vergiškai atsidavę sovietų nurodymams. Viena jų yra Portugalijos KP (PKP). Per ilgą savo gyvavimo laikotarpį pastaroji niekada sovietų nepaklausė kodėl? Ji visa da sutiko su visomis bolševikų bosų direktyvomis, nekri tiknuodama net Hitlerio-Stalino pakto, Suomijos užpuolimo, bei Vengrijos ir Čekoslovakijos okupacijos.

Cozier senatoriams priminė, kad 'Sovietų ginklai laimingai pasiekė(prieš kele- (Nukelta į 2 psl.)

Klaipėdos tvirtovės griuvėsiai Smiltynėje.

Nuotrauka daryta 1974 m. vasarą.

KIEK KARŲ GALI VESTI AMERIKA?

Vytautas Meškauskas

Trečiadienį JAV senatas atmetė pasiūlymą apkirpti tuos 25 milijonus dolerių, kurie ateinančių metų samatoje numatyti naujų ginklų išvystymui ir jų išsigijimui. Normaliai, milžiniškos sumos reikalingos krašto apsaugos reikalams, sulaukia didesnio pasipriešinimo. Ši karta, po katastrofos Indokinije, daugumas senatorių ne norėjo pasirodyti esą JAV karinės galios priešininkai.

Čia reikėtų paneigti ir pažiūrėti, kad tie, kurie siūlo ir balsuoja už karo reikalams numatytų sumų sumažinimą būtinai turi būti nepatriotai. Reikia atsiminti, kad iš viso tiems reikalams ateinančiais metais administracija prašo paskirti 104,7 milijonus dolerių, kurie ir šiais sparcios infliacijos laikais sudaro astronomišką sumą. Suprantama, kad čia galima surasti (ir surandama) vietos šį bei tą sutaupti. Svarbiausia tačiau, tas išlaidas reikia suderinti su strategine koncepcija, ku-

ri šiais laikais jau nėra vien karių privilegija. Ja vis daugiau ir daugiau domisi senatoriai, kongresmanai ir privatių gynybos problemų analistai. Visa tai reikalauja iš Pentagono planuotojų labai gerai pateisinti visas siūlomas išlaidas.

Jau dabar Atstovų Rūmų Ginkluotų Tarnybų Komiteto, kuris pirmas apsvaisto gynybos reikalams numatytas išlaidas, šeši liberalūs nariai pasirašė 34 pulapių memorandumą, kuriame ieškoma naujos perspektyvos i tą prielaidų politiką, kuri veda i tas išlaidas. Jų nuomone, JAV kariuomenė Azijoje turėtų būti sumažinta, lygiai kaip ir sumažintas lėktuvnešių skaičius iš 15 į 9.

Suprastintai kalbant, dabartinė oficiali JAV strategija reikalauja išlaikyti karinį balansą su Sovietų Sąjunga atominiuose ginkluose, sausumos kariuomenės pajėgumė centrinėje Europoje ir laivyne. Tai būtų 'worldwide

military equilibrium'. JAV atominės jėgos turėtų būti tokios, kad ne tik atgrasintų sovietus raketomis pulti JAV, bet ir galėtų būti panaudotos ir 'ribotame kare' (flexible strategic response). JAV konvencionalinė kariuomenė turėtų vesti didelį karą Europoje ar Azijoje ir dar turėti pakankamai rezervų atlikti karines operacijas kitur (minor contingency). Atseit, vesti pusantro karo'.

Nuo 1960 metų JAV strategija reikalavo pajėgumė vesti po vieną didelį karą Europoje ir Azijoje, bei mažesni kariuką kur nors kitur. Tai buvo dviejų su puse karų strategija. Nixono laikais nuo tos koncepcijos buvo atsisakyta, sustojant prie pusantro karo samprotos. Nūdienė politinė situacija ve da prie vieno karo koncepcijos, nes Kinijos-Sovietų Sąjungos koalicija nelaikoma galimybių ribose, o po Vietnamo labai nesinorėtų vėl kur nors isivelti į 'pusę karo' Tiesa, šiuo metu, kaip matos iš senato balsavimo, kongresas nenori parodyti, kad jis linkęs į izoliaciją, tačiau ilgai niui tos krypties šalininkai vėl pakels savo galvas.

Iki šiol ir izoliacijos, ar tiksliau -- mažesnio JAV isikišimo į viso pasaulio reikalus, šalininkai sutiko su pagrindine strategijos koncepcija, pagal kurią JAV turi turėti pakankamai atominės jėgos, kuri leistų, gavus pirmą smūgį iš sovietų pusės, vožti jiems atgal taip, kad praeitų noras pirmiems pulti. Kennedy, ir vėliau Johnsono Gynimo Sekretorius Robert McNamara samprotavo, kad ir po staigaus sovietų užpuolimo JAV turėtų turėti pakankamai pajėgų padaryti jiems 'unacceptable damage' t.y. išnaikinti tarp 20 ir 25% visų Sovietų Sąjungos gyventojų ir 50% pramonės.

Tam tikslui JAV sutelkė galingą 'trikampį': 1.054 tolimos distancijos raketos JAV teritorijoje, 41 atominį povandeninį laivą su 16 raketų kiekvieną ir 498 tolimos dis-

tancijos bombonešius, kurie visi kartu galėtų į sovietų teritoriją numesti 8.300 atominės bombas ar po 39 kiekvieną 219 Sovietijos didesnių miestų apylinkes.

1974 metų pradžioje JAV pradėjo ruošti naujai strategijai -- 'flexible strategic response'. Technikos pažanga - JAV raketų pagerintas tikslingumas ir padidėjusi sprogmenų galia -- suteikė Washingtonui galimybę sunaikinti sovietų raketas, paslėptas sustiprintame požemyje. Da bartinis Gynimosi Sekretorius James Schlesingeris aiš kina, kad tai duos prezidentui pasirinkimą (reasonable range of options), jei sovietai nenorėtų bijoti savo miestų sunaikinimo.

Tos strategijos kritikai aiš kina, kad ji vedanti prie ginklavimosi lenktynių, nes jos akivaizdoje sovietai bus priversti didinti jų atominį apsiginklavimą. Jie taip pat teigia, kad toji strategija vers sovietus pulti pirmiems įtempimo metu, o Washingtoną gundys naudoti 'surgically accurate nuclear strike' Visa tai pasaulį gali greitai privesti prie atominės katastrofos.

Kritikai taip pat puola Pentagono pažiūrą, kad JAV ir toliau turi remtis 'trikampiu', pakeičiant jo pasenusius ginklus naujais. Ypač puolamas sumanymas pakeisti visus pasenusius B-52 bombonešius naujais B-1, kas per kelis metus nareikalautų per 20 milijonų dolerių. Pentagonas kartu norėtų pakeisti esamus Po-

(Nukelta į 2 psl.)

Mums rašo:

PRIEKAISTAS BE
PAGRINDO

Nesileisdamas į nagrinėjamą priežasčių kodėl stambiomis raidėmis Dirvos (gegužės 16 d.) pirmame puslapyje be parašo (reikia su prasti, kad pačios redakcijos) išspausdintame pranešime "Meškos patarnavi-

KVIEČIA IEŠKOTI SUGYVENIMO

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos IX Suvažiavimas, įvykęs š. m. gegužės 24-25 d. Chicagoje, apžvelgė išeivijos lietuvių visuomeninio ir politinio darbo nuotakas ir susidariusia padėtį. Suvažiavimas su apgailėstaviu konstatuoja, kad mūsų veiksmų veikla nėra tokia, kokios šiuo metu reikalauja tarptautinė okupuotos Lietuvos padėtis ir kurios tikisi pavergtą tautą. Ne tik nerandama bendros kalbos, įgalinčios bendrą darbą, bet taip pat paneigiamos teisinės normos, tarpusavio pagarba ir tolerancija būtina sutelktiniam veiksmų darbui.

Suvažiavimas nutarė šiuo pareiškimu kreiptis į pagrindinius visuomeninius ir politinius veiksmus:

1. Atkreipti ypatingą dėmesį į paskutiniojo Veiksmų konferencijoje įvykusį skilimą, demoralizuojantį lietuvišką visuomenę šiuo kritišku Lietuvai momentu.

2. Suvažiavimas kreipiasi į Vyriausiąjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą nedelsiant imtis iniciatyvos tuos skilimus pašalinti ir siekti vienybės atstatymo mūsų veiksmų tarpe.

3. Jungtinių Amerikos Valstybių Bendruomenei ir Altui baigti tarpusavio ginčus ir atkreipti visą dėmesį į bendrą kovą prieš Lietuvos okupantą.

4. Suvažiavimas smerkia bet kurios visuomeninės ir politinės organizacijos skilimus į panašaus pobūdžio lygiagrečias organizacijas.

Kadangi Lietuvos laisvinimo darbas yra bendras visų lietuvių uždavinys, reikalaujamas suderintų pastangų, didelio budrumo ir tarpusavio susiklausymo, todėl suvažiavimas visuomeninio politinio darbo sąlygomis laiko:

a. Tarpusavio pagarbą ir visuomeninę toleranciją.

b. Susitarimą dėl darbų vykdymo koordinacijos, ven giant paralizmo.

c. Politinė ir ideologinė diferenciacija yra pozityvus visuomeninis faktorius, kol jis padeda Lietuvos laisvinimo reikalui.

Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos 10-tas suvažiavimas, pažadėdamas visų mūsų veiksmų darbams visapusišką paramą, nuosirdžiai visus kviečia ieškoti bendros kalbos ir imtis bendro darbo čia nurodytomis sąlygomis ir grąžinti mūsų visuomeniniam gyvenimui reikiamą rimtį ir darbą.

Suvažiavimas kviečia visus lietuvių gydytojus jungtis ir aktyviai prisidėti prie Lietuvos laisvinimo darbų.

mas Brazilskams" pasakyta, kad "Venezueloje Brazilskų nelaukiama", pareiškiu, kad man ten metamas kaltinimas neturi bet kokių pagrindų, todėl jį kategoriškai atmetu.

Bronius Nainys

KREMLIUS...

(Atkelta iš 1 psl.)

ta metų) Palestinos partizanų grupes, bei Turkijos Liaudies Išlaivimo Armiją.

Yra žinoma, kad SSSR apmoko visų kraštų partizanus terorizmo, sabotažo ir partizaninio karo. Šis apmokymas vykdomas dviejose atskirose grupėse: vienoje yra sutelkti nariai pripažintieji Maskvos KP primatai, gi antroje yra suverbuoti asmenys dirbą tautinio išlaisvinimo sambūriuose. B. Crozier toliau nurodė, kad virš išvardintų mokslų Sov. Sąjungoje išmoksta kaip meksikiečiai, taip ir čiliečiai; taip pat teroristai iš Kolumbijos, ar iš Art. Rytų, ar iš bet kurios Afrikos valstybės čia laukiami studentai.

Taip pat ir Kuba, su kuria JAV ruošiasi "normalizuoti" santykius, labai aktyviai dar buojasi, apmokydama teroristus ir eksportuodama pagrindinio veikla į Lotynų Ameriką — jo šiek tiek išvežama ir į JAV bei į kai kuriuos Afrikos bei Art. Ryt. kraštus.

Sov. Sąjungoje žinomiausias banditizmo universitetas yra taip vadinamas Lenino Institutas. Taip pat yra žinomas kaip Sociališkų Mokslų Institutas ar Tarpautinė Leninizmo-Marksizmo Mokykla Sociališkoms Studijoms (šie visi vardai kartojasi ir keičiasi, bet tai yra viena ir ta pati mokykla, kontroliuojama Centrinio KP Komiteto). Šiai "mokslo" įstaigai vadovauja drg. direktorius F.D. Rišenko, gi atskirų dalykų apmokymą prižiūri jo pavaduotojai — G.P. Černikovas ir kiti. Pava duotojas V.G. Pribitkovas pa laiką ryšius su CK. Universiteto lektoriams ir instruktoriams

LAIŠKAS IŠ IZRAELIO... (2)

IŠEIVIAI IŠ LIETUVOS

Dabar pabandysiu, kiek žinodamas, atsakyti į pirmą jūsų klausimą kas link iš Lietuvos pasitraukusių žmonių, susiorganizavusių į draugijas.

Lietuvių tautybės atstovų kiek man žinoma, galima suskaičiuoti ant piršto. Tai buvusios Vilniuje žymios žydų dainininkės Levšaitės vyras, čia apie šią porą nieko negirdėti, tai Vida Vaitkutė dainininkė, savo metu skambėjusi Lietuvoje (maždaug 1965-70 metais). Ji pasirodo ir čia. Du kartus teko matyti

yra rinkiniai kompartijos ir komsomolo užgrūdinti nariai.

Kiekvienas kursas tęsiasi apie 6 mėnesius ir normaliai 'studijuojama' nuo 300 ligi 600 auklėtinių. Pačios stambiausios grupės yra suverbuotos iš Lotynų Amerikos; po jos seka arabai, kai kurie europiečiai ir azijatai. Afrikos juodukai tesudaro labai nežymias grupes.

Be atviro partizaninio karo ir beginklės kovos studentai yra taip apmokomi 'nelegalių įvairaus pobūdžio operacijų, psichologijos (mažiau išsilavinusiems), atviro ir pogrindinio KP žurnalizmo meno, obalsių panaudojimo, atvirų diskusijų ir Marksizmo-Leninizmo ideologijos'.

Čia tenka pastebėti, kad, ar mes gyvenome šaltojo karo dienomis, ar dabar labai išgarbinto šešerių metų detentes — sugyvenimo laikotarpį, Sovietai nei kiek nepakeitė savo didžiojo tikslų: pasaulio pavergimo.

ir girdėti ją kasmet organizuojamame išeivių iš Lietuvos susitikime. Dar turiu vie no nežinomo man lietuvio adresą su kuriuo norėčiau susitikti, nes per visą Izraelyje pragyventą laikotarpį, neteko kalbėti su lietuviais. Ir dar vienas lietuvis — aš. Gal gerai paieškosius su padidinau stiklu būtų galima atrasti dar vieną kitą lietuvį.

Žydų tautybės žmonių, išeivių iš Lietuvos, labai daug. Tai įvairiausiai laikais, dėl įvairiausių priežasčių, įvairiausiai būdais ir aplinkybėmis pasitraukę žmonės. Pirmoji priežastis — tai antisemitizmas. Su tuo reikalu, dėl žmonos, ir man teko susidurti Vilniuje. Pirmą kartą antisemitizmo išraiška pasireiškė tada, kai mano žmona buvo išmesta iš darbo Vilniaus Paleidimo-Derinimo valdybos No. 9. Tai įvyko po to, kada šios valdybos kadru skyriaus viršininkas Popov, užkietėjęs stalinietis, saugumo šnipas, sužinojo, kad mano žmonos motina padavė dokumentus išvažiavimui į Izraelį. Jis asmeniškai tuo klausimu kalbėjo su mano žmona, bandė pastatyti 'į teisingą kelią', bet kai iš to nieko neišėjo, ji greitai išlėkė iš darbo. Tai buvo 1969 metais. Dar stipriau antisemitizmo išraiška pasireiškė kada aš su žmona ieškojome jai darbo, kurio taip ir neradome. Vilniaus Įdarbinimo Biuras norėjo padėti mums darbo klausimu ir nurodė daug ištaigų, kur buvo reikiama specialybė. Paskambinus telefonu į tas ištaigas ten patvirtindavo, kad tokia specialybė yra reikalinga. Bet kai tik žmona nueidavo į tą ištaigą ir kadru skyriaus viršininkas sužino-davo, kad ji žydė, tuojau būdavo neigiamas atsakymas. Ir tai ne paskutinis įvykis — su tuomi dar teko susidurti iki paskutinės dienos, kol nepervaziavome sovietų sienos.

Šia tema teko kalbėti su vyresniojo amžiaus išeiviais iš Lietuvos. Visi jie gerai, su dėkingumu atsiliepia apie senus Smetonos laikus.

Beveik visi išeiviai iš Lietuvos susibūrę į Lietuvos Komitetą. Nariu gali būti kiekvienas gyvenęs Lietuvoje. Yra užpildomas tam tikras blankas ir tuo pasidaria nariu. Šio komiteto narys gauna įvairiausių norimų informaciją: darbo, buto, finansinę, visais socialiniais klausimais ir t.t. Gauna ne tik informaciją, bet ir tikrą pagalbą. Aš pats ten gavau 1000 litų paskolą mašinos pirkimui. Paskola dviem metams su mažu procentu. Moku per mėnesį 43 litas. Yra dar Panevėžio Komitetas. Jis irgi atlieka tokias funkcijas, bet tik buvusiems Panevėžio ir jo rajono gyventojams. Aš ten irgi sugebėjau gauti paskolą mašinos pirkimui 1000 litų. Girdėjau, kad dar yra ir kitokių komitetų, bet aš jau turėjau surinkęs reikiama sumą ir daugiau nesiteiravau. Visi tie komitetai yra finansuojami humanitari niais ir tautiniais požiūriais Amerikos ir Kanados žydų.

RAMŪNAS STANŽAS

ministracijos pasiūlytom išlaikom kariniams reikalams yra laikinas reiškinys. Ateityje bus daugiau ginčijamasi.

VATIKANAS ATSAKO Į LB MEMORANDUMĄ

Š. m. sausio mėn. 25 d. JAV LB delegacija Vašingtone buvo priimta Apaštališko Sosto JAV-bėm delegato Jo Ekselencija arkivyskupo Jadot. Audiencijos metu buvo įteiktas, su prašymu perduoti Vatikano valstybės sekretoriui kardinolui, Villot, LB paruoštas memorandumas, kuriame išsamiai buvo pristatyta sunki Lietuvos Katalikų Bažnyčios padėtis. Švento Tėvo prašyta:

a) artimoje ateityje paskelbti visame pasaulyje Maldos dieną už Lietuvą,

b) Apaštališko sosto vardu išleisti oficialų pareiškimą pasmerkiantį sovietų vykdomą Lietuvos tikinčiųjų persekiojimą ir jiems žmogiškųjų teisių paneigimą, ir

c) paveikti katalikiškus kraštus iškelti Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komisijoje žmogaus teisių paneigimą pavergtose Lietuvoje.

Šiomis dienomis JAV LB Krašto valdybą pasiekė Apaštališkos delegatūros laiškas pasirašytas patarėjo prel. Renzo Frana. Laiškas adresuotas LB delegacijoje dalyvavusiam aukščiausiojo rango dvasiškiui prel. dr. Petruil Silvinskui. Laiško tekstas žemiau pateikiamas ištisai:

"Apaštališkas delegatas, prieš išvykdamas iš Va-

šingtono trumpam apsilankymui į Minnesotą, pavedė man Jus painformuoti, kad Bažnyčios Visuomeninių Reikalų Tarybos kardinolas prefektas yra gavęs laišką, kurį Jūs ir Jūsų LB bendradarbiai jam pasiuntėte.

Kardinolas Villot dėkoja Jums ir Jūsų bendradarbiams už suteiktą informaciją. Šventajam Sostui kai kurie reikalai iš anksčiau buvę žinomi. Reikiamas dėmesys buvo skirtas Jūsų laiške iškeltiems trims prašymams, tačiau dabartinio laiku yra neįmanoma į juos atsakyti taip kaip jie yra suformuluoti.

Jo Eminencija nori užtikrinti Amerikos Lietuvių bendruomenės narius, kad šventasis Sostas atidžiai seka religinę katalikų padėtį Lietuvoje. Ateityje, kaip ir praityje, šventasis Sostas naudos kiekvieną galimą priemonę surasti sprendimą jūsų iškeltoms problemoms.

Arkivyskupas Jadot bus dėkingas už pranešimą šio atsakymo asmenims su Jumis apsilankiusiems Delegatūroje." (LB Inf.)

EXPERIENCED SEWING MACHINE MECHANICS

Must have experience in the following machines — Reese Button, Hole Machine, Rimoldi Overlock, Lewis Button, Sewer, Singer 281 with under-trimmer,

also Assorted Automatic Equipment. Steady work & good working conditions.

SWEETREE MILLS, INC.

W. Acadmey St. Cherryville, N. C. 28021 704-435-3241

An Equal Opportunity Employer (42-48)

TAUPLYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UZ CERTIFIKATUS MOKAME:

7¼% — 6 metų su \$1,000, minimum.

7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.

6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.

6½% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.I.L.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Didžiausias kailių pasirinkimas

pas vienintelį lietuvių kailininką Chicagoje

NORMANA BURŠTEINA

Tel. 263-5826

(įstaigos) ir 677-8489 (buto)

185 North Wabash Avenue 2nd Floor Chicago, Ill. 60601

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
DIRVA
 P. O. BOX 03206
 CLEVELAND, OHIO 44103
 TEL. (216) 431-6344
 THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
 EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
 Prenumerata metams \$13.00, pusę metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaisdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Ka reiškia nauji sovietiniai pasai

Nors komunistai rėkė reikia apie "beklasę" visuomenę, toks jų tvirtinimas yra melas. Sovietinė visuomenė yra kastų visuomenė. Bujoja sava aristokratija, politiškai galinga, medžiaginiaisi turtais pertekusi. Juda-krūta vidutiniškai, tenkindamiesi nuo sovietinės aristokratijos puotų stalo nukritusiais trupiniais, džiaugdamiesi politinių nuolaidų atlakomis. Kietai grūmiasi dėl savo egzistencijos industrijos darbininkija. Skursta ir badmiriauja režimo parijai, kolūkiečių kasta.

Kalbos ir nutarimai, kurie pasigirdo ryšyje su naujų pasų išdavimu, ir vėl patvirtina, kad Sovietų imperijoje egzistuoja kastų visuomenė.

1974 metais Sovietų įstatymdavystėje pasirodė potvarkis: "Dėl kai kurių taisyklių piliečiams registruoti". Potvarkis įdėtas "SSSR vyriausybės nutarimų rinkinyje" 1974 metais, nr. 19.

Vėliau sekė, kaip visad, Kompartijos centro komiteto aiškinimai. Šie buvo atskleisti viešumai 1974 m. gruodžio 25 dieną maskvinėje "Pravdoje". Vilnius pasitenkino, neturėdamas komentavimo leidimo, skurdžiomis užuominomis apie naują pasų keitimo schemą. Tad žinios apie naujus sovietinius pasus tebeigaunamos iš centrinės sovietinės spaudos, ne iš periferijų. Tokia periferija laikomas visas okupuotas Pabaltijys. Pabaltijo spauda tegali komentuoti centro nutarimus tik tada, kada gauna iš centro (iš Maskvos) komentavimo partitūrą.

Nauji pasai bus išduodami nuo 1976 metų sausio 1 d. iki 1981 metų gruodžio 31 dienos. Tad čia matyti vėl naujas "penkmetis", sovietinė tradicija planuoti ir dirbti. Per penkerius metus per naujų pasų sistemą sovietinė visuomenė ilgam bus sukaustyta kastų retėžiais.

Kiekvienas, sulaukęs 16 metų amžiaus, privalės turėti pasą. Tačiau nereikės pasų rangų kariškiams. Jie išskirti iš bendros sistemos, jie yra privilegijuotesnė visuomeninė kasta.

Kolūkiečiams pasų neduoda. Išvykstant iš kolūkio iki pusantro mėnesio laikui, kolūkiečiai gauna "pažymas", nustatančias asmens tapatybę. Tiksliai retais atvejais, kolūkiečiai išvykstant ilgam laikui (pav. dirbti mieste) jam išduodamas pasas. Tokiu būdu kolūkiečiai perkeliama į kitą kastą. Iš bespasinės parijų kastos, išvykdamas ilgam laikui į miestą, kolūkietis tampa miestiečių kastos nariu.

Pase būtina įrašyti tautybę. Ji turi atitikti tėvų tautybę. Jeigu tėvai priklauso skirtingoms tautybėms, tautybė įrašoma pagal tėvą arba pagal motiną. Tas pareina nuo pasą gavėjo pagedavimo. Tautybės pažymyns negali būti pakeistas. Jis palieka visam amžiui. Tuo nori užbėgti už akių galimiems tautybės kaitaliojimams, kokių pasitaikė emigracijos bylose. Ruso ir žydės, arba atvirkščiai, vaikai, norėdami emigruoti, tapdavo žydų tautybės, nors anksčiau jie buvo kitos. Galvojama, kad tokiu tautybės "išaldymu" paliks amžinai rusais mišrių santuokų vaikai.

Sovietų valstybėje, ryšys su naujais pasais, pakartojama, kad tam tikrose zonos galima gyventi tiksliai pagal specialų KGB leidimą, kad ir turėtum visiškai legalų, veiklų sovietinį pasą.

Būdingas sovietinis "humanizmas" pasirodė leidžiant šeimai prirašyti savo bute iš karo tarnybos sugrįžusių sūnų, nors gyvenamojo ploto normos ir būtų nepakankamos papildomam gyventojui įregistruoti! Bus leista, tokiu būdu, į mažą gyvenamą plotą registruoti artimus gimines: seserį, brolių, tėvus. Iš gūlago sugrįžusių asmenų bus galima registruoti tiksliai tada, jeigu jis iki katarogos gyvenęs su asmenimi, kuris jį išrašo.

Visos gausios "prirašymų" ir "išrašymų", pasų gavimo ir netekimo, specialių "pažymų" detalės rodo, kad naujas pasų režimas lieka nepakeistas. Jo tikslas — iki maksimumo suvaržyti žmonių judėjimo laisvę. Turėti parankią kontrolę. Žinoti apie asmenį viską. Sekti kiekvieno asmens pajudėjimą. Visur asmuo turi rodyti savo pasą, registruotis, rodyti specialius leidimus atvykus į naują vietą.

Kolūkiečiai, kurie tapo žemiausia sovietų visuomenės kasta, atrodo, taip ir liks beteisų vergų ir parijų padėtyje.

Buvę studijų draugai Vokietijoje, susitikę ALT S-gos seime Clevelande. Iš kairės: B. Steponis, E. Bartkus ir Miškinis.

Sukaktuvinis Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Seimas

(4)

KAZIMIERAS KARALIS

Nežiūrint, kad Seimo banketas-koncertas užsitęsė iki 3 val. ryto, tačiau į sekmadienio darbo posėdžius Seimo delegatai susirinko laiku 10 val.

Posėdžiui prasidėjus dr. A. Butkus padarė viršprograminį pranešimą: 1962 metais buvęs ALT S-gos pirmininkas Vytautas Abraitis ir dabartinis Vilties Draugijos pirmininkas Kazimieras Pocius, lydimi ALT S-gos vicepirm. Jurgio Siruso, atsilankė pas buvusį Dirvos redaktorių Balį Gaidžiūną, išsiaiškino buvusius 1962 m. organizacinius įvykius ir, ateities darbo dėliai, paspaudė rankas.

Toliau sekė ALT S-gos skyrių atstovų pranešimai. Skyrių veikla kultūrinėje, politinėje, šalpos ir kt. srityse yra plati, todėl ir atstovų pranešimai buvo gana ilgi ir paruošti raštu. Dėl vietos taupymo, čia paduodama tik skyriai ir jų pranešėjai: Los Angeles sk. pirm. A. Mažeika, Detroito — V. Tamošiūnas, Chicago — pirm. P. Bučas, Philadelphia — pirm. P. Didelis, Bostono — J. Dačys, Richmond Hill — sk. sekr. P. Bagdonas, Clevelando — sk. pirm. A. Butkus, Elizabeth — V. Abraitis, Cicero — vicepirm. Z. Juškevičienė, East Chicago — pirm. R. Nemickas, East St. Luis — V. Tervydis, New York — sk. vicepirm. dr. B. Nemickas.

Apie bendrą skyrių įnašą tautinės srovės istorijai pranešimą padarė East Chicago skyriaus atstovas A. Juodvalkis. Suglaustai jo pranešimą čia paduodame:

Naujų lietuvių ateivių banga į JAV atvyko iš Vokietijos 1949-50 metų laikotarpyje ir vėliau. Jie čia rado daugybę lietuvių organizacijų ir parapijų įsteigtų senųjų ateivių. Jie jungėsi į jas nieko nelaukdami. Tautinės minties buvo keletas organizacijų, kurios 1949 m. susijungė į vieną Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą. Po to steigėsi ir ALTS-gos skyriai, prie kurių jungėsi senųjų tautinių organizacijų nariai ir naujieji ateiviai. Tautinės S-gos skyriai plačiai įsijungė į vietos lietuvių kultūrinį, politinį ir švietimo darbą. Minėtai plačiai veiklai reikalingi finansai. Sąjungos skyriai, 25 metų laikotarpyje, tam reikalui yra išleide virš 50,000.00 dolerių.

Nevisi skyriai yra vienodo pajėgumo. Vieni skaito savo narius šimtais, kiti tik dešimtimis. Didesni skyriai daugiau nuveikia įvairių darbų, bet mažesnieji savo veiklą išvysto sudarydami komitetus su kitų organizacijų atstovais.

Kai kurie skyriai turi savo namus, kuriose vyksta nuolatinis judėjimas. Skyriuose vyksta paskaitos, koncertai, istorinių įvykių minėjimai,

jaunimo parengimai ir t.t. Amerikos Lietuvių Taryba gavo gerą talkininką iš ALTS-gos ir skyrių, ypač vėliau, S-gos atstovams įsijungti.

A. Juodvalkis, iš E. Chicagos, daro pranešimą apie ALT S-gos skyrių veiklą. Šalia stovi seimo pirm. V. Abraitis.

gus į Altos prezidiumą. Taigi, iki šiol, ALTS-ga remia Alta 100%. S-gos skyriai aktyviai dalyvavo Amerikos Lietuvių Bendruomenės steigime ir dažnai bendruomenių apylinkėse buvo renkami į vadovaujančias vietas. Tautinė S-ga ir jos skyriai JAV lietuvių politinėje veikloje laikėsi nusistatymo, kad darbo pasidalinti mas tarp mūsų veiksmų yra teigiamas reiškinys. Tačiau apgailestaujama, kad JAV LB Krašto Valdyba šio principinio susitarimo nepildė ir veržiasi į politinę veiklą dubliuodama kitų darbą.

Tautinės Sąjungos skyriai savo politikos nekuria, bet per savo atstovus prisideda prie bendrinių organizacijų išlaikymo kovojant dėl Lietuvos laisvės.

Tautinės S-gos srovės nariai remia tautinę spaudą, ją prenumeruodami ir aukodami. Baigdamas pažymėju, kad nė vienas mūsų gyvenime didesnis įvykis S-gos skyrių nebuvo praleistas.

Dėl skyrių pranešimų diskusijų nebuvo ir pranešimai buvo priimti.

Sekant dienotvarkę — toliau mandatų komisijos pranešimas. V. Lenkevičienė pranešė, kad Seime yra užregistruavę 76 atstovai ir Tarybos nariai, bei gausus skaičius svečių. Toliau prezidiumo pirmininkas V. Abraitis pakvietė padaryti pranešimą Nominacijos Komisijos pirmininką. J. Jurekūnas pranešė, kad komisija nutarė pasiūlyti kandidatus: i Sąjungos Centro Valdybos pirmininkus — Emilija Čekienę ir i Valdybą — Jurgį Sirusą, Stelą Abraitienę, Juozą Bagdoną ir Petrą Mačiulaitį. I S-gos Tarybą — V. Abraitį, inž. J. Jurekūną, A. Lapinską, dr. J. Bartkų, B. Dudą, O. Biežienę, V. Gedgaudą, inž. A. Mažeiką, J. Kiaunę, A. Laikūną, inž. V. Mažeiką, dr. B. Nemicką, V. Olienę, B. Paplėnienę, K. Pocių, dr. P. Švarčą, J. Švobą, dr. A. Butkų. I Revizijos Komisiją — visi senosios revizijos nariai: J. Maurukas, P. Didelis ir V. Matonis. Prieš išstatytus kandidatus iš Seimo delegatų niekas nepasiskė ir visus vienbalsiai patvirtino rankų plojimu.

Pagal tradiciją, naujai išrinktoji, arba perrinktoji, pirmininkė tarė žodį i delegatus.

Pirmininkė Emilija Čekienė padėkojo už suteiktą pasitikėjimą "...kuris duoda mums garbės ir pasididžiavimo, kartu ir sunkaus darbo. Jūsų pasitikėjimas mūsų pastangomis ir darbu, skatina mus ir toliau darbuotis su

didesniu ryžtu ir pastangomis. Dėsime pastangų stiprinti skyrius Seimo nustatytose gairėse. Kai būsime stipresni, kiti geriau išgirs

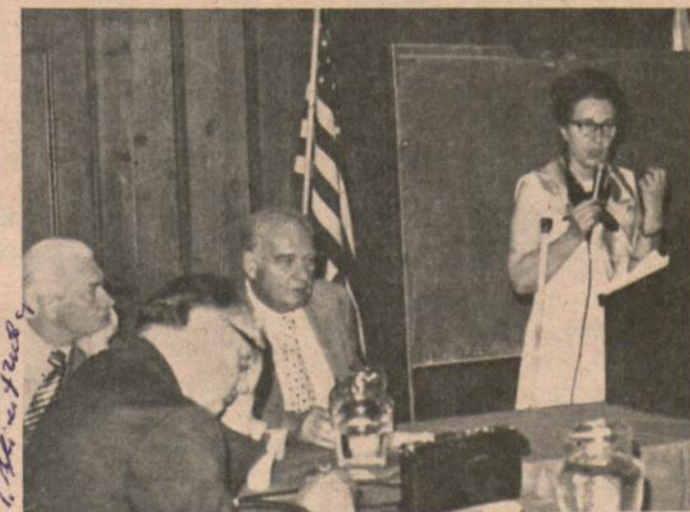
mis giminingomis organizacijomis, jaunimo reikalais, skyrių paskirų asmenų dalyvavimo vietos amerikiečių politikoje ir kt. klausimais. B. Smetonienė savo žodyje seime ragino neatsiriboti nuo amerikiečių politikos ir jungtis i prieš komunizmą kovojančias grupes. Ji priminė, kad prezidentas A. Smetona ir jo žmona dabartinėje vietoje yra laikinai palaidoti ir reikia apie tai pagalvoti.

Seimui einant prie galo, Rezoliucijų Komisija patiekė projektus Seimui. Rezoliucijų turinys buvo delegatų rūpestingai išdiskutuotas ir rezoliucijos priimtos. Jos bus paskelbtos Dirvoje artimoje ateityje.

Prezidiumo pirm. V. Abraitis pranešė, kad laikas baigiasi ir paprašė Sąjungos pirm. E. Čekienę tarti baigia maji žodį. Pirmininkė išreiškė padėką Seimo Rengimo Komiteto pirm. dr. A. Butkui ir visiems K-to nariams, Seimo Prezidiumo pirm. V. Abraitui ir padėjėjams E. Bartkui, J. Jurekūnui ir T. Blinstrubui. Prezidiumo sekretoriui — K. Karaliui, J. Rimkūnienei ir A. Švarcienei ir visiems Seimo atstovams, kurie taip įtempė dirbo, visoms komisijoms ir svečiams dalyvavusiems seime. "...Mes stengsimės įgyvendinti Seime iškeltus klausimus ir naujas mintis. Iki pasimatymo už dviejų metų sekančiame seime!" Seimas uždarytas Lietuvos himno sugiedojimu. Seimas baigtas gegužės mėn. 25 d., 2 val. 30 min. po pietų. Po to, toje pačioje salėje, prasidėjo Vilties D-jo suvažiavimo posėdžiai.

• Teodoras Blinstrubas, Vilties Draugijos vicepirmininkas, papildė savo įnašą Vilties Draugijoje, atsiųsdamas 100 dol. Tokiu būdu Teodoro ir Barboros Blinstrubų įnašas sieks 502 dol. Ačiū už paramą.

• Dr. S. A. Bačkis, Lietuvos pasiuntinybės Washingtono patarėjas, praeitą savaitę apartamento koridoriuje, grįžtant namo, buvo užpultas dviejų juduokų. Ražonas, kur yra Lietuvos pasiuntinybė, paskutiniiais metais apgyvendintas juodaisiais ir darosi nebesaugu vaikščioti net dienos metu.

Z. Juškevičienė seime skaito rezoliucijas. Kairėje: inž. J. Jurekūnas, K. Karalis ir V. Abraitis.

Br. Dūda, iš Los Angeles, kalba Vilties susirinkime. Priekyje iš kairės: A. Juodvalkis, V. Vinclova, dr. J. Maurukas.

V. Bacevičiaus nuotraukos

Vokietijos Sporto Sąjungai – Deutscher Fussball Bund sukako 75 metai

BR. KETURAKIS

Pirmąjį krikštą gavusi 1900. I. 28 Leipzigo Maren-garten pastogėje, šiandieninė futbolo s-ga iškilmingai atšventė sėkmingą gyvavimo laikotarpį, kurio kraštis žymus vidaus gyvenime, brandinant keletą milijonų tautiečių teisingam sportiniam kely ir įrašant garbingus laimėjimus visoje Vokietijos sporto istorijoje.

Tuometinis 86 futbolo klubų suvažiavimas, apie kurio prasmę ir paskirtį jau 1895 m. "Deutsche Turn-zeitung" raginančiai atsiliepė, ten pat aiškiai pabrėžiant, kad šis žaidimas tūkstančiams jaunuolių pravers duris į naudingas, sveikas laisvalaikio pramogas, ypač sekmadienį metu, didžiojo mieste, kaip Leipzigas, Berlynas, Miunchenas, Hamburgas — Altona, pradėjo ruošti savo plotmėje pirmenybes, kasmet vis daugiau pritraukiant naujų žaidėjų, narių, o žaidimo metu, pamažu gausėjančių žiūrovų. Ryžtingas vokiečių atkaklumas ir gyvai reiškiantis platesnis susidomėjimas sporto naudingumu, kurio vertę ir naudą matė iš anglų tautos, įžiebė šiems pionieriams ir tautinės savigarbos jausmą, skatinantį pasivytį ar bent prilygti garsiajam anglų sportiškuumui.

Nors 1903 m. pirmosios D.F.B. pirmenybės skaitė tik 433 markes įplaukų iš žiūrovų, o vėliau net vienas metinės pirmenybės (baigminį susitikimą) apleidė dar finansinių nepriteklių, net keliones išlaidas neapmokant, vienok s-ga nesuklupo ir palengva stiprinosi klubuose, spaudos puslapiuose ir krašto bendrame sportinio gyvumo palaikyme.

Ligi I-jų tarptautinių futbolo laimėjimų reikėjo ilgai laukti, kantriai mokytis, budriai sekti pažangesniųjų mokyklą ir pasiruošimo eigą.

Antai, laikotarpis tarp 1908-1914 m., su 30-čia tarpt. rungtynių skamba labai liūdnei: 19-ka pralaimėjimų, 5-ios lygiosios ir 6-ios pergalės, iš kurių 4-rios prieš Šveicariją. 1909 m. anglai Oksforde atskaito net 9:0 — didžiausias pralaimėjimas įvarčiais, bet jau 1912 m. Stockholm olimpiniam atskaito rusams net 16:0 (visai komandai ir jų vadovams už "gerą pasiruošimą"). Vėliau vargo dienos, net 8-tas metų laukimo, kad pagaliau 1922 m. laimi prieš Austriją (2:0).

Žemiau paduodame svarbesnius statistikos duomenis iš kurių vaizdžiau matome D. F. B. futbolo istoriją.

Atėnų jubiliejus

1974. VI. 20 Vokietijos futbolo rinktinė Graikijoje turėjo 200-nį susitikimą po II-jo karo. Nuo 1950. XI. 22, ligi IX. 4. 1974 Bazelyje prieš Šveicariją, ryškesni šie įvykiai:

199 tarpv. rungtynės su 120 pergalių, 47 pralaimėjimais ir 32 lygiosios (įvarčiai 439-222).

Didžiausias įvarčių sk. 1969 m. prieš Kyprą (12:0)

Essene ir 7:0 1959 prieš Olandiją Koelne.

Skandžiausi pralaimėjimai nuo 1950 m. 3:8 prieš Vengriją Bazelyje, 3:6 prieš Prancūziją Goeteborge (Svedijoje) ir 0:3 prieš Airiją Dubline.

Svarbiausi laimėjimai nuo 1950 m.:

3:2 prieš Vengriją 1954 Bazelyje, laimint pasaulinių pirmenybių nugalėtojo vardą ir 2:1 1974 m. Muenchene prieš Olandiją — II-jį pasaulinį pergalės titulą, plius 3:0 prieš Sov. S-gą 1972 Briuselyje ir 3:1 paklupdant Angliją (1972) jos žemėje.

Dabartinis (1974 m. duomenimis) D.F. B. narių sk. taip atrodo: 3.413076 (jauniai, suaugusieji, mokiniai, moterys ir mergaitės).

Piniginis balansas, tegul tik iš 1974 m. pasaulinių futbolo pirmenybių, riebiai rikiuojasi D.F.B. kasoje tokiomis skaičiais:

X-tosios pasaul. futbolo pirmenybės turėjo grynų įplaukų 50.067.094.37 D.M. Du kartu ir pusę daugiau negu 1970 m. Meksikoje, irgi pasaul. pirmenybių metu. Vokiečiai iš 1974 m. sumų gavo 12 milijonų (D. F. B.), kartu įskaitant, kad turį padengti organizacines išlaidas, 32,5 mil. 16-kai dalyvių ir 5 mil. FiFai — Tarptautinei Futbolo S-gai. Milijoninės sumos laiduoja kadru ir prieauglio paruošimą su kasmetinėmis sto-

vyklomis ir plačiu tarptautiniu kooperavimu.

Sis 75-mečio iškilmingas jubiliejus buvo atšventas š. metų gegužės 17 d. Frankfurto Wald aikštyne tarpvalstybinėmis rungtynėmis.

V. Vokietija — Olandija (1:1) (1:0). 401 tarpv. rungtynės, 221 laimėjimai, 60 lygiųjų, 111 pralaimėjimų, 970:590 įvarčiai, tikrai įspūdingas D. F. B. jubiliejus, kurio pradžia itin sunki buvo. Pridėkime garsius vokiečių trenerius: Sepp Herberger, Helmut Schoen (abudu įvedę krašto rinktinės į pasaulio nugalėtojus), įskaitant didžiuosius žaidėjus nors tik

po II-jo karo, kaip Fritz Walter, Uwe Seeler, Gerd Mueller, Franz Beckenbauer, kurie daugelį kartų rikavosi pasaulinės vienuolikos tarpe (renkant geriausius) plius vokiečių globą ir daliną mokymą įvairiuose Afrikos kraštuose, o taip pat organizacinį indėlį pačioje FiFa institucijoje, su garbingos atminties Dr. Peco Baurneis (mires), mato, kad vokiečių patarnavimas pasaulinėje futbolo plotmėje yra labai vertingas, todėl į šią šventę — iškilmingąjį aktą (po rungtynių) Frankfurte susirinko arti 40 kraštų atstovai, su krašto prezidentu Walter Schell prieky, nes veik 3,5 mil. narių organizacija, šiuo metu skaitoma didžiausia pasauly, tą pagarbą užtarnautai pelnė.

OMAHOS RAMBYNO JUBILIEJUS

Omahos lietuvių choras "Rambynas" gegužės 4 d. atšventė 25-kių metų įsteigimo ir choro darbuotės sukaktį. Todėl šia neeiline proga, suruošė jubiliejinį koncertą ir banketą.

Choras lietuvių kolonijoje yra didžiausias vienetas, sutraukęs įvairaus amžiaus ir įvairių pažiūrų žmones. Choras suprasdamas lietuviškos dainos reikšmę mūsų išeivijos gyvenime, deda nemažą auką ant mūsų tautinio ir kultūrinio aukuro. Lietuviškoji visuomenė tai labai įvertina ir visados, kada tik choras, ką beruošytų, išskirtinai gausiai, atsilanko ir remia. Todėl ir į šį sukaktuvinį koncertą susirinko visi Omahos lietuviai, tuo parodydami savo pagarbą ir dėkingumą chorui ir dirigentui, nes jie per 25-kis metus, lietuviška giesme turtino mūsų pamaldas, o

tautinių švenčių ir kitomis progomis, džiugino gražiomis dainomis.

Į šį iškilmingą koncertą jubiliejų buvo prikviešta daug kitataučių, aukštų dvasiškų ir neeilinių miestų bei valstijos pareigūnų. Tai girtinas darbas. Tačiau labai liūdna ir su širdgėla reikia apgailestauti, kad asmenys, ar asmuo, kurie ėmėsi atsakomybės, viso organizacinio darbo ir pravedimo jubiliejinio koncerto, neįturtė bendruomeninės atsakomybės ir tautinės ambicijos. Nuo ko, kitataučių akyse, nukentėjo geras choro ir lietuvių vardas.

Jubiliejaus proga, choras susilaukė daug sveikinimų, buvo apdovanotas gėlėmis ir pinigineis dovanomis. Šia proga, belieka tik nuširdžiai palinkėti choris-tams ir dirigentui, muz. Br. Jonušui ryžto ir ištvermės

Omahos lietuvių choras "Rambynas" su dirigentu muz. Br. Jonušu, jubiliejinio koncerto metu. T. Gaidelytės nuotrauka

Chicago šauliai kapų puošimo dieną pagerbė mirusius, jų kapus papuošdami tautinėm vėliavėlėm. Nuotraukoje prie gen. konsulo P. Daužvardžio kapo. C. Genučio nuotr.

Okupuotoje Lietuvoje ST. PERMINAS

Rokiškiui surado sovietinį šventąjį

Relikvijų kultą bolševikai nori įdiegti okupuotai Lietuvai. Su žvake dienos metu jie ieško kuo menkesnių pėdsakų kada nors pareikšto pritarimo Maskvai Lietuvos Nepriklausomybės periode. Šitaip elgdami, jie jau pasitę ir paminklų pienburiams, kurie dėl išdykavimo, išskeldavo medžiuose raudonas vėliavas.

Suprantama, sujudo sukruto visa agitacinė Rokiškio mašininerija, patyrus, kad vienas iš "Rokiškio sūnų" Ispanijos pilietinio karo metu kovoją Pirinėjuose komunistų pusėje. Tai tulas nelietuviškos pavardės vyras, J. Smuškevičius. Ispanijoje jis buvo lakūnas. Jis bombardavo Ispanijos miestus. Vėliau, komunistus sutramdžius, J. Smuškevičius pabėgo į Sovietiją. Jis išliko KGB ir stalininių "čistkų" nesunaikintas. Buvo pašauktas kariuomenėn, įjungtas į "Normandija-Nemunas" eskadrilę.

Neįmanoma susekti, ar J. Smuškevičius žuvo karo metu, ar pokarinėje "čistkoje". Tada daug kare pasižymėjusių, ordinais apsisagščių karių, buvo sunaikinti dėl nuokrypos nuo stalinizmo. Jie žuvo dėlto, kad Stalinas norėjo juos nušalinti, nes jie turėjo per daug sovietinių nuopelnų. J. Smuškevičius dingio iš gyvenimo kaip tik tai tame periode.

Dabar jis turi tenkinti ir džiuginti rokiškėnų sovietinį patriotizmą. Antroje Rokiškio vidurinėje mokykloje, kurios vedėja yra N. Kasimova, pradėta rinkti eksponatus apie J. Smuškevičių. Organizuojamas "karinio-patrio-

puoselėjant mūsų dainas ir jomis džiuginti saviškių ir kitataučių širdis. (Jp)

tinio" pobūdžio muziejus, kad rokiškėnai betarpiu galėtų garbinti "dukart Tarybų Sąjungos didvyrį J. Smuškevičių".

Visokiais būdais gaunama vis daugiau įvairių eksponatų, vienaip ar kitaip susijusių su J. Smuškevičiaus atmintimi. Iš Ispanijos gavo dargi jo karišką planšetę.

Rokiškėnus mokytojus, kurie stojo dirbti prie J. Smuškevičiaus muziejaus įrengimo, atskraidino į Maskvą, supažindino su Ispanijos emigrantais komunistais kuriuos Maskva ten treniruoja atvejui, jeigu Franko reži-

KIAULIŲ ŪKIS PASTATYTAS AUKŠTŲN KOJOMIS...

"Visus rezervus mėsos gamybai didinti!" sušuko Veislininkystės stočių valdybos vyr. zootechnikė P. Bekevičienė, išskubėjusi tikrinti "respublikoje" kiaulių fermas (Valstiečių laikraštis nr. 40).

Iš pateikto teksto aiškėja, kad kiaulių fermose griežtai nustatytos sąlygos, kurias įvykdžius darbininkas ar darbininkė pilnai atlyginami už darbą. Kitaip — atlyginimas šlubuos, mažės, laukia tarnybiniai nemalonių. Nustatyta produkcija kiek padidinus, laukia atlyginimo priedai, galį siekti iki 25%. Kas pažįsta darbą gyvulių auginimo fermose, supranta, kad beveik viskas priklauso nuo aplinkos sąlygų. Tvario įrengimas, pašaras, švaros problema, temperatūra — tai vis esminės gero darbo (ir uždarbio) sąlygos.

Išievių humoristikoje ne kartą skaitėme, kad sovietinių kiaulių fermų darbininkai viešai, per susirinkimus, pasižada, kad tiek ir tiek paršavedės atves paršelių ir tiek ir tiek paršeliai priaugsvorių. Toks lengvabūdiškas žaidimas problematiškais rekordais juokino išeiviskus linksmaplaučius. Iš tikro gi, po tais pažadais slypi sunkus, rizikingas, aršus kolūkio baudžiauninkų darbas.

Kiaulių fermoje suderinti apsiparšavimai. Kartu paršiuojasi dešimtys kiaulių, todėl moterys budi prie paršavedžių dieną ir naktį. Seka, kad kaulė nenugultų paršiuoko. Kiekvieno apsiparšavimo lizde turi būti ne mažiau kaip po 9 paršelius, tvirtina Valstiečių laikraščio bendradarbis. Per metus privalo du kart atjunkti paršelius ir šie, atjunktieji, turi sverti bent 19 kilogramų. Paršavedė, po nujunkimo turi būti sukerpta

mas sušlubuos, kaip Salazaro Portugalijoje. Maskvos veikėja A. Kondratjeva įsiūnė į rokiškėnų muziejini kromelį. Atrodo, J. Smuškevičiaus muziejui Rokiškyje eksponatų nepritrūks. Tai bus Rokiškio sovietinio kulto relikvijos. Tokiu būdu ir muziejaus prasmė pakinta. Muziejus tampa sovietinių relikvijų tam tikra, surogatine prasme, šventove (angl. shrine).

Tai "karinio-patriotinio auklėjimo muziejus" tvirtina Tiesos (nr. 89) korespondentas A. Paškevičius. Po šia etike sovietuose praktikuojama relikvijų kulto idiegima. Tai savotiškas fetišizmas, nes daiktui suteikiama tam tikra šventumo aureolė. Tokių ligistų nuotaikų tikruose muziejuose nesudaroma.

Tulo rokiškėno J. Smuškevičiaus avantiūros suteikė Rokiškiui sovietinį šventąjį ir jo relikvijų kultą.

per dešimtį dienų. Naujagimius paršiuokus darbininkė privalanti sergėti, kaip savo akį: švara, vitaminių dozių, palaipsniui įvedimas į koncentruotą pašarų dietą, patalpos temperatūra, skersvėjų baimė, kaulės (motinos) judesiai, kuriais gali būti prismaugtas ar sužalotas naujagimis paršelis...

Visas tas itin rūpestingas, motiniškai budrus dėmesys naujagimiams paršeliams dažniausiai praktikuojamas kaip tikrai tokiam moters, kaulės pribuvėjos, periode, kada darbininkės mažiukai atiduoti kolūkio vaikų darželio globai!

Taip tad atrodo sovietiskai susacharinintas kiaulių prižiūrėtojos darbas jos laimėjimai, galimybės gauti pereinamą raudonąją vėliavėlę, retkarčiai ir priedelį prie gana skurdaus atlyginimo.

Tikrovė parodė ką kitą. Apie tą tikrovę graudžiais tonais prabilo Veislininkystės stočių valdybos vyr. instruktorė P. Bekevičienė. "Kovos" kolūkyje ji pamatė, kad sovietinės kaulės, paršavedės, kartu su savo naujagimiais paršeliais, "gulėjo ant šlapių grindų". Kada valyti gardai? "Net nežinia", atsako inspektorė. "Įkrite paršavedžių šonai sakyte sakė: jos negauna tų pašarų, kurie surašyti racijone. Kalta pasibaisėtina netvarka — brangių koncentratų pilni sruvų nutekėjimo grioveliai. Tvarė nėra nė vieno sveiko lovio", dėsto pasimetusi veislininkystės zootechnikė.

Šioje vietoje paršelius atjunkia anksčiau, kaip galima, todėl tie paršeliai skurdūs, nunykę, netinka sovietiskam bekonui. Norėdami nupenėti bekoną, peni ji "po aštuonius mėnesius ir dar

(Nukelta į 6 psl.)

KŪRYBA IR MOKSLAS

KANADOS KULTŪROS DARBUOTOJŲ SUAŽIAVIMAS

PETRAS LELIS

Per 25 metus Kanados Lietuvių Bendruomenės neturėjo didesnio kultūrininkų suvažiavimo, kuris iš ankščiau būtų ėmėsis spręsti pasireikšusį pastaruoju metu kultūrinį nuosmukį ir ieškojęs būdų jam pašalinti. Š. m. gegužės mėn. 24 ir 25 dienomis įvyks Toronte kultūros darbuotojų suvažiavimas, tą uždavinį atliko, galima sakyti, su kaupu. Suvažiavimą šaukti paskatino naujoji krašto Valdyba, o ypač jos Kultūros komisijos pirmininkė E. Kudabienė, buv. Valstybės teatro aktorė, gyvenanti Hamiltone.

Per tas dvi dienas Lietuvių namuose vyko įvairūs posėdžiai, simpoziumai, parodos ir kitokie kultūriniai parengimai, kurie išjudino iš sustingimo ne tik kultūrininkus, suvažiavusius iš artimesnių apylinkių, bet ir vietinę lietuvių visuomenę, kas buvo matoma iš gausaus publikos dalyvavimo. Šio suvažiavimo svarbą pabrėžė JAV Liet. B-nės Kultūros Tarybos pirmininko Anatolijaus Kairio atsilankymas ir jo paskaitos, kurios daug prisidėjo prie suvažiavimo pasisekimo. Smulkiai aprašyti visą suvažiavimo eigą gal būtų persunkti, nes ne visur teko išsiaiškovoti, tai kai kuriuos programos punktus paminėsiu trumpai ir be detalizavimo.

Suvažiavimą atidarė kultūros komisijos pirm. E. Kudabienė pakvietusi invokacijai Prisikėlimo parapijos kleboną kun. A. Simanavičių. Suvažiavimą sveikino KLB kr. Valdybos pirm. J. Simanavičius ir svečias iš Chicagos A. Kairys. Prezidiumo pirmininku pakviestas pedagogas A. Rinkūnas, sekretoriauti dvi hamiltonietės.

Iki pietų pertraukos Apylinkių kultūros reikalams atstovai darė pranešimus apie kultūrinę sąlygą, trukumus, ateities veiklos planus, kartu padiskutuojo ir naujas idėjas, kurios plačiau buvo išryškintos po pietų įvykusiame simpoziume.

Simpoziumo tema: Kultūra — Tautos gyvybė. Moderatorius dr. H. Nagys, kalbėtojai įvairių kultūrinių šakų atstovai: G. Breichmanienė, kun. dr. P. Gaida, A. Kairys, L. Murauskienė, D. Viskontienė ir A. Tamošaitis. Šis simpoziumas iškėlė daug naujų minčių ir idėjų. Vakare, 5 val. atstovai rinkosi į sekcijų posėdžius, kurie vyko atskirose patalpose. Pensi-ninkų klubo patalpoje A. Rinkūnas skaitė paskaitą "Kaip toliau vystyti kultūrinę veiklą B-nės Apylinkėse". Gedimino pilies menė paskaitas skaitė G. Breichmanienė ir B. Nagienė temomis "Tautinių šokių vystymasis" ir "Išraiškos šokių įtaka tautiniams šokiams". Skaityklos patalpoje V. Verikaitis vedė pasitarimus su muzikais ir

chorvedžiais. Balkone, kurio plotas kaip gera salė, A. Petraitienė su padėjėjomis ruošė sekmadienio tautodailės ir spaudos parodai atvežtus eksponatus, tarp kurių p. Lukoševičienės globajama "Vaivorykštė" iš Montrealio. Gerai kad Liet. Namai turi tiek daug patalpų ir kultūrininkams jų netrūksta, šeštadienio vakare visur judėjo jų tartininkai.

Daugiausia dalyvių (50) buvo pagrindinė sekcijoje Gedimino pilyje. Čia gan ilgoką KLB kultūrinę apžvalgą skaitė p. Petrauskienė iš Londono. Daugiausia ji akcentavo tautinių šokių reikšmę jaunimo auklėjimui tautinėje dvasioje. Nagienė savo pranešimą reziumavo, kad išraiškos šokis yra taip pat tautinis šokis, bet atliekamas ne vien rankų ir kojų judesiais, bet viso kūno, ji patarė įvesti į tautinius šokius daugiau kūno judesių ir ieškoti naujų šokių. Verikaitis pranešė apie muzikinę padėtį, esanturime tik du jaunus gabius muzikus Govėdą ir Krikščiūną, reikia ieškoti daugiau muzikos talentų įvedant varžybas ir premijas. (Pranešėjas kažkodėl praleido dar du gabius muzikus — V. Verikaitį ir St. Gailevičių).

Gerai paruoštą paskaitą skaitė svečias Anatolijus Kairys. Padėkojęs, kad jam po 25 metų buvo sudarytos sąlygos vėl atvykti į Torontą, kur pamatęs didelį lietuvių gyvenimo pasiekimą ir praturtėjimą. Jis pats perėjęs iš poezijos į dramaturgiją, pašventęs savo likusį gyvenimą išeivijos teatro sukūrimui. Mūsų visuomenė pageidauja teatro, bet kartu ir jo bijo, kad nereikėtų ateiti jam į pagalbą. Amerikoje veikia tik 2-3 teatrai ir tai pasižventelių dėka. Nebeliko teatro New Yorke, Philadelphiaj, Detroit, jis džiaugiasi, kad Kanadoje veikia teatrai "Aukuras" ir "Aitvaras". Tie vardai yra geri tik žodį "mėgėjų" reikia išmesti. Juk teatras yra neatskiriama kultūros dalis, iš lepšio jis padaro žmogų. Teatrą reikia suprasti kaip lituanistinę mokyklą, jis suartina visas kartas. Man teatras nėra tiek menas kiek tautinio auklėjimo mokykla. (Diskusijose H. Nagys tokiu tvirtinimui pasipriešino). Reikia kurti jaunimo teatrą skirti tam tikslui premijas, daryti varžybas ir pan. Bendruomenės turi surasti tam gyviniui reikalui lėšų.

Pirmąninkaujantis A. Rinkūnas pabėrė gana pesimistinių minčių. Esą visi sutiksime, kad per 20 metų mūsų kultūrinis gyvenimas nusilpo. Kultūrininkų nuostolius (mirtis) tik dalinai papildė priaugantieji kartai. Pinigų mes turime, pav. šie namai kainavo milijoną dol. Anapilis vėl milijoną, tik mes glūšai, kad statome namus už savo pinigus. Žiūrėkit, estai gavo iš federa-

linės valdžios milijoną dol. ir pastatė 10 aukštų "Tartu Building" Bloor g-vė, kodėl mes negalime prašyti valdžios pinigų savo pastatams? Nusilpo mūsų kultūros padėjėjai, nebėra kas pardavinėtų bilietus į parengimus, nebėra kas platintų knygas, laikraščius. Apylinkės nebesuranda kultūros vadovo. Šeštadienines mokyklas baigė keli tūkstančiai jaunuolių, kur jie dabar? Jie nebemoka lietuviškai susikalbėti nei rašyti. O mišrios vedybos naiki-na mūsų prieraugį. Šiandien vienoj liet. bažnyčioj sutuokta 5 poros, kurių 4 mišrios. Noriu kreiptis į Apylinkes gelbėti mūsų jaunimą, kurį dar galima. Jis pritariaš Kairio siūlymui, kad reikia už viską mokėti. Kai dešimtį metų šeštadien. mok. mokytojai dirbo už dyką tai jų visada trūko, o kai pradėjo mokėti atlyginimus — jų nebetrūksta niekur. Reikia visur samdyti mokytojus vadovus, instruktorius. Juk pinigų turime pakankamai.

Rinkūnas moka šaudyti iš sunkiosios artilerijos, tik nevisur pataiko. A. Firavičius, kuris kasmet Toronte surenka Tautos Fondui \$12,000, ėmė ir paklausė: Gerbiamas pirmininke, gal malonėtum pranešti kokiam banke tie pinigai kultūros reikalams yra padėti?... Estai gavo iš federalinės valdžios milijoną dol. ne kaip dovana, bet kaip ilgalaikę paskolą. Kultūros talininkų niekuomet netrūkstame ir šį vakarą čia pat daug jų darbuojasi. Baidiant šį posėdį H. Nagys ir A. Kairys išsiaiškino dėl teatro reikšmės lietuviškoje kultūroje — menas ar tautinė mokykla. Ant galo teatralai Ramanauskas, Dargytė-Biszkevič, Nakrošienė skaitė A. Škėmos "Žvaizdės" ištrauką, o Juozas pavičius ir Kalvaitienė iš A. Kairio naujos knygos "Karūna".

Daugiakultūrinė sekcijoje dalyvavo lietuviai, latviai, estai ir vienas ukrainietis. Šios sekcijos pranešimą padarė Šernaitė-Meikljohn. Buvę svarstyta daug problemų, kurias sunku buvo sugrupuoti ir užrašyti bet prieita bendra išvada, kad mūsų grupės (baltiečių, ukrainiečių) daugiakultūrinis pasirodymas tik su tautiniais šokiais ir dainomis visiems jau yra įgrišęs ir reikia ieškoti naujų kultūrinio pasirodymo formų.

Tuom šeštadienio posėdis ir baigtas. Rinkūnas paskelbė, kad posėdis bus tęsiamas sekmadienį, 1 val. Iš ryto bus pamaldos Prisikėlimo bažnyčioje ir Anapilyje. "Kas nežino kur yra Anapilis, važiuokite tiesiai į kapus..."

7 val. visi skubėjome į kultūrininkų balių Mindaugo salėje. Dalyvių skaičius nedidelis — gal tik 150, nes tuo pat metu apatinėje salėje vyko vestuvinis balius su 300 dalyvių. Mūsų balius

prasidėjo humoro prošvais-tėmis, kurias išpildė ponios Biškevič, Nakrošienė, Kalvaitienė, Stungevičienė. Kunigaikštienės Mortos salė buvo paruošta kulinarijos paroda ir bufetai, kur svečiai galėjo pasivaikinti skanėstais. Be to veikė baras "Lokys" ir loterija. Tik gaila, kad numatyti Vilniaus karalaitės rinkimai neįvyko, nes neatsirado kandidačių. Birželio mėnesį, kaip kasmet, Toronte vyks tautybių karavanai ir lietuvių paviljonui "Vilnius" reikia turėti savo karalaitę. Padėti išgelbėti praeitų metų karalaitę Imbrazaitytę, kurį sutiko pratęsti savo kadenciją dar metus. Jai pasirodžius scenoje publika karštai plojo. Mėgstame rašyti romanus, poetas apie karalius, o kai reikia karalaitės tai nėra jai kandidačių.

Sekmadienį vėl susirinkome į Mindaugo salę, kur buvo tęsiami vakar nebaigti klausimai. Rinkūnas iškėlė tą patį klausimą "Kodėl iš paskutinės Dainų ir šokių šventės likęs pelnas \$25,000 perduotas JAV Bendruomenei, o ne padalytas proporcingai ir Kanadai, juk mūsų šokių grupės toje šventėje irgi dalyvavo". Kairys atsakė, kad jis JAV LB neatstovauja ir negalys į tą klausimą atsakyti, bet bandys Chicagoj išsiaiškinti. Breichmanienė pranešė, kad Kanadoje ruošiamon Tautinių šokių šventėn, kol kas įsiregistravo tik 8 šokių grupės, bet rudenį paaiškės daugiau. Dėl siūlomų grupių varžybų, ji mano, kad tokios varžybos gali daug pakenkti, nes paskutines vietas gavusios šokėjų grupės atsisakys dalyvauti. Nežiūrint jos perspėjimo nubalsuota už varžybas. Rinkūnas kėlė klausimą dėl dramos veiklų trūkumo, daug kalbame apie teatrą, o reikia vaidinti, tai neturi-me iš ko. Kodėl Kultūros Taryba ar Liet. Fondas negali išleisti dramos, komedijų ir kitokių vaidinimų knygelių, galima juk surinkti ir perspausdinti iš senųjų užsilikusių. Kairys atsakė, kad Kultūros Tarybos narių didesnė pusė yra profesorai ir jie nori pirmą išleisti istorijos ir mokslo veikalus, o dramos veikalams negreit ateis eilė. Rinkūnas: "profesorai gali palaukti, reikia spausdinti tas kas dabar tuoj reikalinga".

Dėl dramos veiklų Nagys aiškino, kad drama yra grožinės literatūros dalis, jei joje nėra literatūrinės vertės, nors ir turi idėją, tokie veikalai nenaudingi. Kairys: "pats teatras reiškia lietuviškumą. Ar mums siekti tik meno ar tautinės ideologijos? Aš visur pasisakau už tautiškumo idealą." Rinkūnas prašo sekretorę perskaityti rezoliucijas ir paaiškina, kad tai jo pasikaitoj nurodytos rekomendacijos, būtent:

1. Skirti daugiau dėmesio kultūros mylėtojų darbiui.
2. Skatinti jaunimą lietuviškai kalbėti, tam tikslui aprūpinti apylinkes ir organizacijas atitinkamais filmais ir skaidrėmis.
3. Mišrių vedybų poros

DVIDEŠIMT DEVINTOJI AUŠRA

JURGIS GLIAUDA

1974 metais Lietuvių visuomeninės kultūros draugija Lenkijoje turėjo daug darbo. Buvo stiprinamas ratelių valdybų organizuotumas, aktyvinama ratelių narių veikla. Tai sužinome iš Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos žurnalo "Aušra". Tai jau dvidešimt devintas žurnalo numeris, antras šiais metais. Žurnalas dabar įstengia rodytis reguliariai, kas yra sunkaus darbo, organizuotumo ir narių vis didėjančio sąmoningumo padarinys.

Savo išviršine išvaizda, tipografinė technika ir medžiagos išdėstymu "Aušra" yra patrauklus leidinys. Dargi naudojamos dvi spalvos: papildomoji skiriama straipsnių pavadinimams, akcentams.

Lietuvių visuomeninės kultūros draugija yra gyvas lietuviškas organizmas Lenkijos teritorijoje. Būdami lojalūs Lenkijos piliečiai, pavyzdžiai savo darbui, Lenkijos lietuviai neužmiršta ir savo tautiškumo. Draugija skirstoma skyriais ir rateliais. Galima pastebėti Vraclovo ir Varšuvos skyrius. Rateliai veikia Žagariuose, Vidugiriuose, Slupske, Punske, Peteliuose, Seinuose, Burbiškėse, Kampučiuose, Vaiponioje, Rakelijoje, Lumbiuose, Aradnikuose, Suvalkuose, Vaitakiemyje, Balstogėje, Klevuose, Pristavonyse, Navinkuose, Būdoje. Tad lietuvių išsiblaškymas nemažas. "Aušra" atlieka gyvbingo ryšininko pareigas, reguliariai lankydama savo prenumeratorius.

Kartu "Aušra" stiprina dėmesį lietuvių bei, sumanių ir vykusiai pristatydamas skaitytojų dėmesiui bėgamas lietuviško susidomė-

ismokinti kalbėti lietuviškai:

4. Išleisti didesnes sumas kultūriniais reikalams (samdyti vadovus).
5. Išspręsti ryšį tarp B-nės ir organizacijų, kurios atlieka kultūros darbą.
6. Turėti savo kultūros muziejų.
7. KLB kr. Valdyba ir Apylinkės turi turėti savo kultūrinės veiklos planus.

8. Atkreipti dėmesį į spaudos platinimą ir naujų knygų viešą pristatymą.

9. Iš daugelio pasisakymų nustatyta, kad okupuotos Lietuvos kūryba galima naudotis, tik atrenkant veiklą ir išmetant propagandą.

Tuo oficialinė suvažiavimo dalis ir baigta.

Sekmadienį, 4 val. įvyko suvažiavimo apvainikavimas — koncertas, kuriame dalyvavo ir kitų kolonijų meniniai vienetai.

Niagaros ansamblio "Nemunas" mažųjų grupė, vadovaujant S. S. Zubrickams, vikriai pašoko Suktinį, Ragučius, Kalvelį, o vyresniųjų grupę puikiai išpildė Bledzingėlė ir Audėjėlė.

(Nukelta į 6 psl.)

jimo vertas naujienas. Ir šis, antrasis numeris, nemažiau įdomus, kaip ankstesnieji. Nereikia stebėtis, kad socialistinėje valstybėje ne viskas yra mums suprantama ir priimtina. Tačiau redaktoriai sugebėjo pateikti ir reikšmingos pažintinės svarbos dalykus, kurie yra išliekamosios reikšmės.

Iš Draugijos veiklos matyti rūpestis steigti rateliuose knygynus, sukviesti žmones kultūrinės veiklos, paskaitų, minėjimų dings-timi.

Išliekamosios reikšmės rašiniai patraukia dėmesį.

Šiame numeryje A. Janikas užbaigia kompozitoriaus biografinį Juozo Naujalio essay. Tai itin gerai parašytas dalykas, suteikias daug naujos medžiagos, reikšmingų tragiškų didžiojo lietuvių kompozitoriaus gyvenimo detalių. A. Janikas puikiai dėsto, jo stilius išieškotas, jo žinios gausios. "Aušros" redakcija praneša, kad A. Janikas pripažintas geriausiu "Aušros" bendradarbiu už jo 1973 ir 1974 pateiktą žurnalui medžiagą.

K. Astikas rašo apie "Herkus Mantas", filmą, ok. Lietuvoje susuktą. To pat istoriko Kazimiero Astiko rašinys "Reveliacinis švedų istoriko atradimas Getingoje", paliečia žalgirio mūšį, medžiagą paėmus iš švedų istorikų tyrinėjimų.

J. Pajaulis pateikia miniaturą "Piemenėlių dalia". Tai piemenų buitės skeveldros, atneštos iš senovės. Juozas Markūza pasakoja apie savo kelionę į Vakarų Vokietiją. J. Papelenis tęsia ilgos istorinės poemos dėstymą. Jo "Širdžių sutartinė" byloja apie širpulių gynimą nuo kryžiuočių. Mediciniška tema, "Infarkto mirtis", kalba A. Smailys. J. Stoskelūnas pateikia puikios medžiagos straipsnyje "M. K. Čiurlionis". Čia daug įdomių naujovių: iki šiol kalbose apie dydįj menininką pražiūrėtų arba nepastebėtų spalvingų vaizdų. Apie "Kaukių balius" nuotaikeingai dėsto A. Uzdila. Tas pat autorius "Kalbos kampelyje" dėsto apie drabužius. Tai savotiškas žodynėlis, paaiškinas drabužių specifiką. Kas plačiau apie tai žino? Jeigu plačiai žinoma, kas yra klumpės ir milinė, nedaug kas pasakys, kas yra pamautės, prarėžas ar palanka?

Vaikams skirtas puslapis "Aušrelė" rašo apie Vaitakio mokyklos pasirošimą Naujųjų metų eglutei. Čia daug prikalbėta apie Senį Šaltį. Ši korespondencija vaikų skyrelyje, kaip tiktai tilpusi žurnalo pabaiginiame puslapyje, ryškiai primena mums, kad Kalėdų eglutės temos nebėra ir Lenkijos mokykloje, kad Senis Šaltis sėkmingai ten nurungė Kalėdų Senelį. Tad ši maža "detalė" spalvingai ir jautriai primena, kokiose buities sąlygose sušvin-ta "Aušra".

AR PRANCŪZIJA SUSTIPRINS NATO?

Jau prabėgo beveik dešimtmetis, rašo Human Events savaitraštis savo gegužės 3 d. laidoje, kai prancūzai, vadovaujami išdidaus de Gaulle išstojo iš jungtinės NATO vadovybės, bet ne iš pačios NATO sudėties. Dar niekuomet, per pastarąjį dešimtmetį, žvelgiant į Viduržemio "ežerą", nuo Gibraltaro ligi Dardanelių sąsiaurių, Europos pietų frontų gynyba nebuvo su tokia apvertintame stovyje į kokią jį nustumė detentes teorijų kūrėjai. Jau nuo šių metų pradžios komunistų įtakon pateko ne tik Portugalija, bet taip pat ir Italija. Net ir tokios NATO kartinės atramos, kaip Graikija ir Turkija jau beveik visiškai iškrito iš NATO pietryčių sparno gynybos pozicijų. Ir tai įvyko vien dėl kelių JAV Kongreso narių užgaidų, siekiančių sugriauti JAV gynybos pozicijas ar NATO ar Pietryčių

Azijos Gynybos Organizacijose. Čia prisimintina, kad pietryčių Europos jautrieji sparnai buvo pažeisti Kongresui atsisakius pratęsti Turkijai ginklų tiekimo įstatymus; o Tolimųjų Rytų gynyba pakibo ore nurašius pietų Vietnamą ir Kambodiją, o paskutinėmis dienomis ir Laos, į JAV didžiųjų niekada istorijoje nepergyventų nuostolių sąskaitą. Šie visi nuostoliai bus išskirstyti, ar mes to norėsime ar ne, visiems šio krašto piliečiams.

Kariški strategai, studijuoją gynybos planus ir žemėlapius, vis dažniau nukreipia savo žvilgsnius į Paryžių. Su tam tikru atoslūgiu ir pasitenkinimu jų tamšios mintys prasiblaivo prisimenant, kad Prancūziją šiaudien valdo ne de Gaulle, bet Valery Giscard d'Estaing. Ir nors tai gali būti tik laikinis pragiedrulis, bet artėjančios audros tamsoje ir viena šviesi prošvaistė, gali sukelti naujo pasitikėjimo jausmo atgimimą.

JAV valstybės sekretorius Kissingeris yra viešai pripažinęs, kad "JAV-Prancūzijos santykiuose pradeda įsigalėti nuosaikumas po to, kai d'Estaing įkėlė koją į Elizejaus rūmus". Šis nuosaikumas labai ryškiai pastebimas dabartinės spaudos konferencijose: vieton savanaudiškų diplomatiškų šuolių ir tradiciškai degauliškų didybės pasireiškimų, dabartinis prezidentas yra nepaprastai santūrus. Prezidentas spaudai primena "apie vienas nuo kito priklausomumą, apie reikala atsisakyti nuo visiškų tautinės nepriklausomybės ir apie tai kad Prancūzija privalanti pasilikti tarptautinės bendruomenės nariu". Diplomatiškuose sluoksniuose galvojama, kad prezidento pareiškimai nėra vien tik tušti žodžiai skirti JAV ausims, bet kad juose slysi taip pat ir realūs bendradarbiavimo veiksmi.

Galima tikėti, kad pirmosios JAV-Prancūzijos glaudesnio bendradarbiavimo pavasarį atnešančios kregždės, turėjo skristi tolokai, net į Martinique salą, Karibų jūroje; joje 1974 m. gruodį įvyko "dviejų didžiųjų", Fordo — d'Estaing pasimatymas. Šiuose pasimatymuose buvo pasiekta net trijų kompromisiškų susitarimų. Pirmuoju atveju Paryžius ir Washingtonas susitarė negilinti nesutarimų liečiančių energijos politiką. Prancūzija sutiko bendradarbiauti su JAV vadovaujama Tarptautinės Energijos Įstaiga, sukuriant "energijos vartotojų frontą". Gi Fordas sutiko su Giscard pasiūlymu dalyvauti "III-jo Pasaulio" gamintojų — vartotojų konferencijoje rudenį.

Antras ir gana svarbus reikalas buvo išspręstas kai Prancūzija sutiko atsilyginti NATO nariams "išvykusiems" iš Prancūzijos teritorijos (1966), už su šiuo išvairymu turėtais nuostoliais.

Trečias ir labai svarbus, taip pat finansiškas, reikalas buvo sutvarkytas, kai JAV ir Prancūzijos kariškų lėktuvų gamybos didžiosios bendrovės sutiko dalintis ir pelną ir nuostolius iš laukiamų 20 milijonų dolerių

užsakymų. Yra nutarta, kad NATO kraštai netrukus perginkluos savo karo aviaciją ir pastaroju metu tarp varžovų vyksta labai kenksmingos grumtynės. Pagal Fordo — Giscard sutartą formulę, oficialių konkursinių varžybų laimėtojas (ar prancūziška ar amerikinė b-vė) padėsianti pralaimėtojai užsitikrinti kitus, kiek mažesnės svarbos, tačiau pelningas gamybos užsakymus — kontraktus. Atsakymai už šią nuolaidą prancūzai pažadėjo amerikiečiams tarpininkauti Bendrojo Europos Rinkoje sumažinti iš 12% į 5% muitus, už įvežamus į Europą iš JAV civiliai aviacijai reikalingus lėktuvus. Už tai, kaip sekantis gero bendradarbiavimo mostas, amerikiečiai sutiko supažindinti prancūzus su naujai ištobulintu General Electric Bendrovės naujais, taip vadinamu "Dešimts tonų" sprausminu varikliu.

Prancūzijos nuosaikiuose sluoksniuose tikima, kad glaudesnis bendradarbiavimas su JAV bus naudingas prancūzams; esą Prancūzija, eidama "vienuolio" keliu, laimėjo daug garbės, bet finansiškai pralaimėjusi. Giscard, kuris žiūri Prancūzijos interesų išsaugojimo, linkęs eiti su JAV tampsresnio suartėjimo keliu. Bet gaulistai, kurie parlamente turi 174 atstovus, yra priešingi per didelio bičiuliavimosi su JAV politikai. Taigi Giscard, Centro partijos atstovas, turi vesti atsargią lygsvaros politiką, kad jį remiančios partijos liktų patenkintos.

Tačiau, dažniausia, tarpvalstybiniuose reikaluose žymiausią vaidmenį lošia pinigai. Ir šį kartą JAV ir Prancūzija nusilenkė ekonomikos principams, nes jie yra svarbūs abiejų kraštų gyventojams.

PORTUGALIJOS NAUJI VADAI — KOMUNISTAI

Portugalų armijos majoras Jose Sanches Osorio yra buvęs vienas iš svarbesnių karių, dalyvavusių sukilime prieš Marcello Caetano vyriausybę, praėjusių metų balandį. Dabar jis jau yra pabėgėlis — DP, nes gi pagal bolševikinę sistemą "revoliucija suėda savo vaikus", kurie nenori akiai tarti Maskvos diktatui.

Taigi, jam Osorio, kaip pabėgėliui ir pasitaikę proga pasakyti tai ką jis žino apie dabartinius Portugalijos "liaudies" vadus. Sanches Osorio teigia, kad Portugalijos min. pirm. Vasco dos Santos Goncalves krašto perėtas Komunistų Partijos narys ir jis paslapčiomis organizuoja krašto perėmimą į KP kontrolę. Pabėgėlis Osorio taip pat tvirtina, kad "Portugalijos kalėjimuose šiaudien yra uždaryta daug daugiau politinių kalinių, negu bet kada jų yra buvę ar Salazar diktatoriaus ar M. Caetano valdymo metais. Gi didžioji karininkų dalis su kuriais jis kariauvo Afrikoje ir kurie dalyvavo sukilime Caetano valdžiai pašalinti arba yra uždaryti kalėjimuose, pabėgę ar grįžo atgal į Afriką".

Osorio nuomone, sukilimas prieš Caetano vyriausybę buvo labai lengvai įvykdytinas, nes "visi as-

Detroitie įsisteigę skaučių židiniečių grupė, kurios tikslas pagelbėti jaunesniems skautams ir vadovams. Nuotraukoje matyti (pirmoje eilėje): A. Dulaitienė, L. Petersonienė, D. Petronienė, V. Šepetienė, G. Asminienė, Č. Naumienė, E. Lauruvienė. Antroje eilėje: A. Butkūnienė, R. Alkevičienė, E. Zubrickienė, L. Ruginienė ir B. Leonavičienė.

"Tai tik šlapių vištų šokis"

Kaip kiekvienas eilinis pilietis, taip ir D.Britanijos min. pirm. Harold Wilsonas mėsta poilsį ir atostogas. Žinoma, ir amžius verčia Anglijos premjerą pagalvoti apie saulėtus Karibų jūros paplūdimius, bet ne vien tik rūpin-tis savo piliečių gerbūviu ir sunkiai permatoma ateitimi. Prileistina, kad šių minčių skatinamas Wilsonas išvyko dviejų savaitių pasivažinėjimui į Washingtoną ir Jamai-cos balto smėlio paplūdimius. Gi grįžęs į ūkanotus namus, rado ne taip jau malonias su-tiktuves ...

Jau daugiau kaip prieš savaitę pradėjo smukti anglų svaras, palyginus jo vertę su kitų kraštų valiutomis, pasirašiusių taip vadinamą 1971 metų Smitsonian susitarimą. Ir svaras nukrito net 24,9%. Tai ne juokai. Tai reiškia, kad svoro nuosmukis tarp-tautinėje pinigų rinkoje, dar labiau Anglijoje paaštrins in-fliacinės hidros augimą, kuris per pastaruosius metus pasiekė net 30%! Finansų žinovai teigia, kad toks infliacijų rodiklis nieko gero nežada ūkiškoms negerovėms sergančiai Anglijos karalystei.

Prie šių visų finansiškų bėdų prisideda ir š.m. birželio 5 d. laukiamas referendumas — ar Anglija privalanti pasilikti Bendrosios Rinkos Europinėje Bendruomenėje. Dėl pastarojo apsisprendimo Darbiečių Partijos vadovai ir ministrai kabineto nariai atvirai kovoja vienas prieš kitą, skaldydami šiaip taip sulipdytą darbiečių vadeivų vienybę. Prie šių stambiųjų sunkumų dar prisidėjo ir niekeno neužgirti streikai, sumažinę įvairių išvežamų gėrybių gaminius, už kuriuos į Angliją galėtų sugrįžti labai gražus pelnas.

Taigi, Wilsonas, tik sugrįžęs į namus ir žvelgdamas į šią nemaloną būklę, sutiko pasidalinti savo mintimis su TV reporteriais ir tuo pačiu su visa tauta. Buvo tikėtasi, kad pirmininkas papasakos savo klausytojams, kokių naujų kovos būdų jis grieb-

sis, kad nugalėtų augančią infliaciją ir ...bedarbę. Bet kur tau! Atsakydamas į klausimą apie padėtį jis pareiškė: "Mano išvykos metu, per šias dvi savaites, čia nieko neatsitiko. Sugrįžęs namo radau kaip žurnalistus, taip ir kai kuriuos politikierius skubančius, lyg peršlapusias vištas. Atrodė, kad mūsų salą būtų nusiaubusi kokia nelaimė". Jis ypač nepagailėjo karčių žodžių JAV Columbia TV komentatoriui Eric Severeid, "Kuris aplankęs keletą cockteiliinių nugėrimų, toje garsioje Londono kvadratinės mylios teritorijoje, sužino visus gandus, kad, būk tai! Anglijoje beveik viskas griūva, kad kraštas nėra suvaldomas ir rieda į ... socialią ką revoliuciją".

Be abejonės, H.Wilsonas prisipažino, kad Anglijai tebegresia infliacija, bet su visų piliečių bendradarbiavimu šis reiškinys yra taip pat sukontroliuojamas. Jo (Wilsono) bendrakalbis šioje programoje, buvęs socialistų savaitraščio redaktorius Paul Johnson, labai griežtai puolė Profesinių S-gų vadovybę, vadindamas ją "gangsterių banda, kuri pramoninę Angliją stumia į dvokiantį bankrotą ... kurie yra užsispyrę priešintis bet kokiui planuojamam pasikeitimui". Tačiau H.Wilson šią ne malonią temą aplenkė, lyg kad jos būtų negirdėjęs.

H.Wilsonas teigė, kad Anglija gydydama savo ūkišką ligą, stengsis prigamin-ti kuo daugiausia gerų pramoninių gaminių, už kuriuos į salą privalės tekėti valiuta; iš kitos pusės vyriausybė skolinsis ne taip jau brangius dolerius iš turtingų arabų kraštų, su kuriais stengiasi palaikyti dirbančiųjų pragyvenimo lygį. Ir jeigu darbininkas yra patenkintas tada jis nereikalauja aukštesnių atlyginimų.

Kiek tai liečia laukiamą ūkiško gyvenimo pakilimą, tai Anglijos vyriausybės apskaičiavimai tik dalinai išsipildė: Arabų doleriai ir toliau kunkuliuojančia srovele teka į Londoną, bet pasaulinio masto ūkiškas atkūtimas dar vis nepasiekė Britanijos krantų

Time savaitraštis savo V.26 laidoje tvirtina, kad D.Britanijos Finansų Ministras Denis Healy yra gana nepatenkintas esama krašto ūkiška būkle. Gi jį aštriai kritikuoja Profesinių S-gų vadovybė už tai, kad jis 1974 lapkritį žymiai sumažino didžiųjų b-vių mokesčius ir tuomi pasitarnavo kapitalistų interesams. Kaip kompensaciją, unijistai reikalauja pakelti dirbančiųjų atlyginimus net 30%!

Siuo metu didžioji ministrų kabineto dalis deda visas imanomas pastangas, kad an glai pasisakytų už pasilikimą Bendrojo Rinkoje. Tačiau

DETROIT

Jūrų šaulių "Švyturio" kuopos stovyklavietės "Pilėnai" atidarymas įvyko gegužės 31 d. 1 val. Nors oras buvo nepalankus, bet į atidarymą privažiavo keliasdešimt šaulių ir svečių. Esant vėsiam orui teko užkurti laužą. Šaulės priėmė skanių blynų ir išvirė kavos. Atsirado ir stipresnių gėrimų. Atsilankusieji ne tik valgė gėrė, bet ir šoko. Šokiams muziką parūpino parengimų vadovas Juozas Kinčius. Būta ir dovanų, kurios teko: K. Urbšaičiui, M. Kunčei, B. Valiukėnui ir A. Telyčėnienei.

LB Detroito apylinkės valdybos pirmininkui Jonui Urbonui ir trims nariams: Irenai Sventickaitėi, Martynei Alkevičiūtei ir Martynui Stoniui iš valdybos pareigų pasitraukus, likusieji valdybos nariai pasiskirstė pareigomis taip: Jaunutis Gilvydis — pirm., Vacys Lelis — vicepirm. ir kultūros vadovas, Vytautas Sirgėdas vicepirm. ir švietimo vadovas, Mindaugas Gilvydis — sekretorius, Sigitas Viskantas — išdininkas, Algis Reguckas — seniūno vadovas ir Gintė Damušytė — jaunimo vadovė.

Birželio išvežimų minėjimas įvyks birželio 15 d. 12:15 Kultūros Centre. Minėjimą rengia Pabaltijo komitetas, kuriam šiais metais vadovauja estai.

daugelis britų dalinasi baimės su prof. Hugh Clegg, kuris 1966-67 m. Darbiečių valdžioje buvo Kainų ir pajamų Įstaigos narys. Profesorius pasakė: "Kraštas pagreitintu kursu vis dar tebevairuojamas į pražūtį".

Žinoma, šia kryptimi skuba ne vien tik Anglija. Atrodo, kad ir jos pusbroliai anapus Atlanto, nusiziūrėję į viliojančią detentes žvaigždę, nebemato jiems bolševizmo parengtų spastų.

• Stasio Barzduko knygos "Lietuviai savo tautoje, valstybėje, bendruomenėje" pristatymas Clevelando visuomenei įvyks birželio 14 d. 7:30 v. v. Nauj. parapijos salėje. Rengia studentai ateitininkai, vyr. skautės, skautai vyčiai ir jūrų būdžiai.

WANTED
ROLLING MACHINE
OPERATORS
EXPERIENCED
313-793-6214

Kiaulių...

(Atkelta iš 4 psl.)

ilgiau...". imasi už galvos sovietinių kiaulių auginimo žinovė.

Kur gi laikomos paršavedės ir oro atmainoms labai jautrūs paršiukai?

Paaikšina Valtiečių laikraščio reportažas: "Paršavedės ir visa reprodukcinė fermos dalis sukišta į seną kiaurastogį tvartą".

"Kiaulių ūkis pastatytas kojomis į viršų", sako draugė P. Bekevičienė ir, kartu su ja, mes imamės už galvos: "sovietuose ir kiaulių gyvenimas tikrai kiauliškas!".

• Dirvos 60 metų sukaktuvinis balius įvyks 1976 m. sausio 24 d.

• Čiurlionio ansamblis Dirvai atsiuntė 100 dol. auką iš gauto pelno rengiant sukaktuvinį koncertą. Savo laiške, kurį pasirašo ansamblio vadovas Alfonsas Mikulskis ir valdybos pirmininkas Vladas Plečkaitis, rašo:

"Tariame čiurlionietiška ačiū Jums ir Jūsų visai redakcijai už talką, kurią mums suteikėte ruošiant 35 metų sukakties koncertą Severance Hall.

Įvertindami Jūsų lietuviško žodžio puoselėjimo darbą ir suprasdami šių dienų gana sunkias sąlygas, Čiurlionio Ansamblis jungiasi į Jūsų rėmėjų eiles su su \$100.00 auka."

Dėkojame už stambią paramą ir gražų laišką. Tegu jis paskatina ir kitas organizacijas, kurios rengdamos savo parengimus, dažnai užmiršta spaudą, kurį garsono.

Dar kartą ačiū Čiurlioniečiams ir jų vadovams.

BIRŽELIO TRĖMIMŲ MINĖJIMAS

Š. m. birželio 15 d., sekmadienį, Clevelando ALTos skyrius ruošia paminėjimą vieno iš skaudžiausių Lietuvos istorijoje įvykių — 1941 m. birželio mėn. pradžios lietuvių trėmimus ir tautos naikinimą. Tą dieną 9:45 val. ryto bus pakeltos vėliavos prie lietuvių paminklo, abiejose parapijose bus atlaikytos specialios pamaldos po to 12 val. naujosios parapijos salėje įvyks akademinė minėjimo dalis, pagrindinę kalbą pasakys chicagietis žurnalistas Vl. Būtenas. Meninę dalį atliks Clevelando Ramovėnų choras vadovaujant J. Kazėnui. Įėjimas į minėjimą visiems laisvas. Visuomenė kviečiama kuo gausiausiai dalyvauti. Organizacijos prašomos dalyvauti pamaldose su savo vėliavomis. (pk)

• Vysk. Valančiaus Lituanistinės Mokyklos vadovėbe reikiama nuosėdinti padėką Lietuviai Namų vadovų bei už leidimą naudotis patalpomis dr. Danguolės Tamulionytės vadovaujamos specialioms lietuvių kalbos klasėms. Lietuviško švietimo ir tautinės kultūros išlaikymo darbe šis lietuvių Namų dosnumo mostas yra didžiai vertinamas.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandose suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

VISI DALYVAUKIME ŠI SEKMADIENĮ,
GEGUŽĖS 15 D. — 12 VAL.

TRAGIŠKŲJŲ BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIME

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS
PARAPIJOS SALĖJE

Programoje: Svečias iš Chicagos — žurn. VLADAS BŪTENAS,
LIETUVOS PARTIZANŲ KAPŲ SKAIDRĖS,
RAMOVĖNŲ CHORAS.

CLEVELANDO ALTOS SKYRIUS

RIMTOS DISKUSIJOS JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS REIKALAMS

SIŪLOMA BENDRUOMENĖS TARYBAI IR CENTRO
VALDYBAI ATSISTATYDINTI ARBA SKELBTI PRIEŠ
LAIKINIUS RINKIMUS

Clevelando Lietuvių B-nės apylinkės š. m. metiniame susirinkime buvo iškeltas klausimas B-nės negalavimus, kaip tai, b-nės skilimo, santykiai su kitais veiksniais, įstatų netobulumai ir kt. Susirinkimas nusprendė, netolimoj ateity, sušaukti taisyklomis besidominčių asmenų specialų susirinkimą padiskutuoti minėtus klausimus ir išvadas pateikti ALB Tarybos sesijai, kurį įvyks š. m. birželio 21-22 dienomis Clevelande. Taigi birželio 3 d. Apylinkės Valdybos pakviesti į N. parapijos salę atvyko apie 30 asmenų, daugiausia visuomenininkų, daugiausia dalyvaujančių, padiskutuoti bendruomenės aktualius klausimus. Sueigai pirmininkavo apyl. pirm. J. Malskis, sekretoriaus V. Biliūnas ir kaip moderatorius PLB garbės pirm. St. Barzdukas.

Buvo perskaityti naujieji Amer. Liet. B-nės įstatai, kurie buvo priimti 1972 metais ir įsigaliojo 1973 m. sausio mėn. 1 d.

Suglaustai, diskusijų išvados yra tokios: Dabartinė rinkimų sistema, taip vadinama "Mažaritorinė" nėra tobula, nes 51% laimėjusių primeta savo valią 49%, t. y. lyg diktatūra. Viso krašto mastu, proporcinė rinkimų sistema būtų priimtinesnė. St. Barzdukas dar siūlo kompromisinę sistemą. Jo siūloma sistema į rinkimus kandidatus pastatytų 3 grupės įvairių politinių įsitikinimų: konservatoriai, liberalai ir nuosakieji arba vidurio žmonės.

Dr. A. Nasvytis, Mariūnas ir dr. H. Brazaitis pasisakė prieš tokius partinius rinkimus. Kitas St. Barzduko siūlymas, kad 2/3 Tarybos atstovų būtų renkama ir 1/3 renkama iš apylinkių atstovų.

H. Brazaitis — Blogiausias reikalas yra Centro valdybos sudarymas. Taryba ją išrenka paprasta balsų dauguma. Taigi ir čia 51% primeta savo valią 49%. Turė-

tų būt sudaroma koaliciniai pagrindais. Dėl balsuotojų statuso vieningos nuomonės neprieita. Vieni siūlo, kad balsuoti gali tik registruoti apylinkėse lietuviai ir užsimokėję b-nės mokesį. — St. Barzdukas — Kiti mano, kad tas prieštarauja Lietuvių Chartos dvasiai — dr. H. Brazaitis.

St. — Lazdinis siūlo, kad balsuoti leisti tik tiems, kurie užsimoka b-nės mokesį t. y. aktyvūs nariai, pasyvūs, kurie nemoka nario mokesčio, pasilieka tik b-nės nariai, bet negali balsuoti.

Pagal naujosios įstatų B-nės Garbės teismo sudarymas privedė prie jo neveiksmingumo (6 nariai iš skirtingų vietovių) — K. Karalis. St. Barzdukas — pritaria Garbės teismo sudarymui pagal senuosius įstatų iš 3 asmenų ir vienos vietovės.

Dėl santykių su kitais veiksniais

Pr. Razgaitis — Mus pradėjo skaldyti bendradarbiavimo su kraštu klausimas, siuntimas jaunimo į komunistinę Lietuvą ir kitais pasireiškimais. K. Karalis — Visuomenės reikalų, politinė Taryba dubliuoja darbą politinė kitų veiksmų veikloje ir sėja nesantaiką.

St. Barzdukas — Politinė veikloje turėtų toleruoti vieni kitus. Bendruomenė negali būti išjungta iš politinės veiklos. Siūlo visų veiksmų — Vliko, Altos ir Liet. B-nės veiklai derinti sudaryti iš jų atstovų viršūnę "kepurę".

Dr. A. Nasvytis — Vliko sušaukta viršūnių konferencija negalėjo susitarti dėl L. B-nės atstovų laikysenos. Centro v-bos pirm. B-nės veikloje padaro daug netakto ir turėtų pasitraukti.

Dr. A. Butkus: Liet. B-nė dėl susitarimo su Altu labo, turi užmiršti, kad ji yra "virš visų". Ji turi parodyti gerą gestą ir Vasario 16 Altos rengiamo minėjimo metu gautas aukas b-nės, turėtų gražinti Altui. B-nės Tarybą turėtų įsileisti daugiau atstovų iš kitų organizacijų. Ideali b-nės vadovybė negali būti vien tik išrinkta iš žymių žmonių kaip dr. A. Nasvytis siūlo. Reikia daugiau iš įvairių sluoksnių. Nereikėtų į b-nę įvesti religinį primatą.

O. Jokūbaitienė iškėlė naują faktą, kad Reorg.

Bendruomenė yra stojusi į Altą, kuo suabejojo pirmininkaujantis J. Malskis, bet čia pat A. Jonaitis priminė, kad ir Clevelando Apylinkės Liet. B-nė yra įstojusi į Clevelando Alto skyrių ir užsimokėjo nario mokesį. Gana gražu ar ne?

Bendruomenės skilimo klausimu

St. Barzdukas — skilimas įvykęs faktas. Teisiškai, susidariusi grupė žmonių, gali tą daryti; tik pasivadinti kitu vardu, nes Lietuvių B-nė Amerikoje yra inkorporuota krašto valdžioje 1952 m. Jokio susitarimo su vad. Reorg. b-ne negali būti ir nuo jų tenka atsiriboti.

Dr. H. Brazaitis — ALB-nės Taryba su Centro Valdyba ir Reorg. B-nės Taryba ir Valdyba turi atsistatydinti ir skelbti naujus rinkimus arba priešlaikinius rinkimus, t. y. kadencijai nepasibaigus. Dr. A. Butkus siūlymui pritarė.

F. Eidimtas siūlė paruošti platų memorandumą visais klausimais ir atsiklausti nuomonės visų lietuvių priklausantių b-nei. Tam pasiūlymui buvo pritarė. Dar diskusijose dalyvavo K. Žiedonis, H. Idzelis, kun. G. Kijauskas, S.J., J. Žilionis ir kt.

Pirmininkaujantis baigdamas diskusijas, pranešė, kad diskusijų mintys, iškelti klausimai ir sumanymai bus suredaguoti ir perduoti LB Tarybos sesijos žinion, kuri įvyks birželio 21-22 d. Clevelande.

K. Karalis

• "Po viena vėliava", jau septintus metus ruošiamas May krautuvėje festivalis suburia daug tautų, kurios su savo gaminiais ir programa domina plačiąją Clevelando visuomenę. Birželio 9 d. buvo atidarytas festivalis May krautuvės, miesto centre, 7 aukšte, kuris tęsis iki birželio 13 d. nuo 11 val. ryto iki 4 val. p. p.

Čia kiekvienas ras kuo pasidžiaugti, įvairių tautų maistu, pramogomis ar rankdarbiais.

Šiais metais festivaly dalyvauja 24 tautos. Iš pabaltiečių tik latviai. Kitos tautybės: japonai, lenkai, vokiečiai, indai, vengrai, čekai, anglai, meksikiečiai, kinai, slovakai ir kt.

Trečiadienį nuo 12:30 val. bus tautybių madų paroda. Nesigailėsite apsilenke May Co. 7 aukšte miesto centre.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• BIRŽELIO 14 D. 7 v.v. Naujosios parapijos salėje S. Barzduko knygos pristatymas. Rengia ateitininkijos ir skautijos jaunimas.

• BIRŽELIO 15 D. tragiškų birželio įvykių minėjimas. Ruošia Alto skyrius.

• BIRŽELIO 22 D. Penšininkų klubo Joninių gegužinė.

• BIRŽELIO 29 D. LKVS Ramovė gegužinė.

• LIEPOS 13 D. — Skautininkų-kų išvyka gamton.

• LIEPOS 20 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė.

• RUGPILIO 24 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• RUGSĖJO 6 Tautos šventės koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkė.

• RUGSĖJO 7 D. Tautos šventės minėjimas.

• RUGSĖJO 27 D. Birutinių parengimas.

SPALIO 5 D. 4 v.p.p. Naujosios parapijos salėje popietė su Neringa. Rengia vyr. skautės.

• SPALIO 11 D. Abiturientų balius.

• SPALIO 25 D. Clevelando šaulių įsisteigimo penkmečio minėjimas.

• SPALIO 26 D. Šaulių sukaktuvių minėjimas. Rengia Žalgirio kuopa.

• LAPKRIČIO 8 ir 9 D. Lietuvių dienos. Rengia LB Clevelando apylinkė.

• LAPKRIČIO 22 D. Karuomenės šventės minėjimas. Rengia LKVS Ramovė.

• GRUODŽIO 31 D. Naujų metų sutikimas. Rengia LB Clevelando apylinkė.

1976

• SAUSIO 24 D. Dirvos 60 metų sukaktuvinis balius.

KOVO 27 D. Kaziuko mugė.

• GEGUŽĖS 8 D. Grandinės metinis koncertas.

FURNITURE FINISHERS
DOBBS FURNITURE needs 2 exp. hardworking Furniture Finishers who take pride in their work. This is for permanent employment at our Troy distribution center. A secure opportunity for individuals who care. Top wages and many fringe benefits. Phone Mrs. Good at 313-588-3500. (42-44)

To earn a good living, learn a skilled trade WELDING

• Day and evening courses start every week
• Arc, Mig, Tig, oxy-fuel
• Pipe welding, blueprint work
• Free placement assistance
• Approved for veterans
• Eligible for Federally-insured loans and grants

CALL
431-1050

Accredited by National Association of Trade & Technical Schools; licensed by Ohio Board of School & College Registration (Reg. No. 71-04-02317)

ati **Ati Technical Institute**
1261 E. 55th Street, in Cleveland, near St. Clair.
Only three blocks south of the Shoreway.

(44-48)

RN'S & LPN'S

Must be eligible & licensed for Tenn. Licensure
Needed in ICU and CCU. Exceptional pay differential being offered:

3-11, RN base + \$6.00 per shift
3-11, LPN base + \$3.60 per shift
11-7, RN base + \$8.00 per shift
11-7, LPN base + \$4.80 per shift

Good starting salary and excellent personnel policies.

Apply, call or send resume to: Personnel Office

ST. JOSEPH HOSPITAL EAST
5959 Park Ave., Memphis, Tennessee 38117
E. O. E.

(42-48)

SIGN MEN

PAINTERS — ERECTORS
SERVICE MEN — FABRICATORS

Phone or write

INDUSTRIAL ELECTRIC INC.
3227 Magazine St. (504) 891-6311
P. O. Box 53375, New Orleans, La. 70153

An Equal Opportunity Employer

(42-49)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRE JADVYGA TRIMAKIENĖ

Birželio 3 d. 2 val. naktį. New Yorke, kilus gaisrui, savo bute sudegė Jadvyga Trimakienė, 66 metų amžiaus, našlė mirusio 1964 m. dr. Antano Trimako, Vliuko pirmininko.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ KURSAI

Š. m. rugpjūčio 17-24 dienomis, Dainavoje, 15100 Austin Road, Manchester, Mich. 48158, įvyks tautinių šokių mokytojams bei vadovams kursai. Bus mokomi V-tos tautinių šokių šventės repertuaro šokiai. Dėstytojai: V. Beliajus, G. Breichmanienė, G. Gobienė, Z. Lapinas, K. Marijošienė, J. Matulaitienė, L. Sagys. Pagaudautina, kad kiekvieną vienetą atstovautų bent du atstovai, ypač tų vienėtų, kurie dalyvaus V-tojo taut. šokių šventėje. Stovyklos mokestis 60 dol. asmeniui, kitiems suaugusiems tos šeimos nariams 30 dol., o vaikams iki 12 metų 15 dol. Norintieji kursuose dalyvauti prašomis registruotis iki liepos 1 d. šiuo adresu: Jadvyga Matulaitienė, 188 Logan St., Brooklyn, N. Y. 11208.

• Simas Kudirka parašė laišką popiežiui Pauliui VI, prašydamas užtarimo Sergeiui Kovailevui, kuris dabar sėdi kalėjime Vilniuje ir yra apkaltintas bendra-

darbiavimu pagrindiniame darbe, leidžiant "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką".

• Svetimšaliams anglų kalbos kursai šią vasarą ruošiami Point Park College, Pittsburgh, Pa. nuo liepos 9 iki rugpjūčio 29 d. kursai dėstomi dienos metu 10 val. ryto iki 1 v. p. p. ar vakarais 6 iki 9:30 v. v. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis Robert J. Skipp tel. (412) 391-4100 Ext. 8260.

SANTA MONIKOS AMERIKOS LIETUVIŲ KLUBO NAUJA VALDYBA

Klubo pirmininkas A. Markevičius atidarė metinį Klubo narių susirinkimą, balandžio 25 d., pakviesdamas pirmininkauti A. Devenienę, sekretoriauti E. Gedgaudienę, padėkojęs buvusiai Valdybai už darnų darbą, kurio pasėkoje buvo padaryti keli didesni parengimai, tradicinis rudens balius, Naujų metų sutikimas, gegužinė ir prof. K. Almino 70 metų pagerbtuvės.

Revizijos Komisijos protokolą perskaitė p. A. Šimkus ir susirinkimas patvirtino.

Į naują Klubo Valdybą buvo pasiūlyti ir išrinkti 7 Klubo nariai, kurie pasiskirstė pareigomis sekančiais: A. Markevičius — pirmininkas, E. Gedgaudienė — vicepirm., L. Grauzi-

nienė — vicepirm., M. Vaičienė — sekretorė, K. Černiauskas — protokolų sekretorius, V. Plukas — išdininkas ir S. Kvečas — valdybos narys. A. Devenienė — Valdybos garbės narė. Kandidatais į valdybą liko: M. Alminas ir S. Pautienienė. Į Revizijos Komisiją išrinkti: E. Balceris, J. Andrius ir E. Jarašūnas. Kandidatas — A. Šimkus.

Į nominacinę komisiją: prof. K. Alminas, H. Balcerienė, A. Mikalajūnas, P. Aras ir A. Maskoliūnas.

Pastebėtina, kad į naują valdybą yra perrinkti visi pereitų metų valdybos nariai, kuo išreikštas Klubu narių visiškas jiems pasitikėjimas.

Klubas pereitais metais iš parengimų gauto pelno sušalpė: Los Angeles Jaunimo Ansambly \$25, A. Mirono-Norimo naujos knygos išleidimui \$10, ALT kongresui \$100, ALTai Vasario 16 proga \$100, Balfui \$30 ir Specialiam Tautos Fondui \$100.

Susirinkime dalyvavo labai gausus būrys Klubu narių ir dar daugiau padidėjo naujai įstojusiais. Klubu pirm. A. Markevičius ir A. Devenienė paragino visus asmeniškai rašyti laiškus ir telegramas Lietuvos okupacijos nepripažinimo reikalui. Todėl ir susirinkimas nutarė pavesti Valdybai parašyti rezoliucijas prezidentui G. Fordui, kai kuriems Senatoriams bei Kongresmanams.

Šis Klubu narių metinis subuvimas praėjo labai sklandžiai ir jaukioje nuotaikoje. Buvo daug diskusijų, iškilo naujų sumanymų, užsitęsė net iki 10 val. vakaro. (eg)

**HORIZONTAL BORING
MILL OPERATORS**
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.
NIGHT SHIFT
High wage rate, overtime available. Liberal company paid benefit, fringe benefits. Experience necessary.
STEWART BOLLING & CO.
3190 EAST 65 STREET
CLEVELAND, OHIO
216-641-2850
Apply or call between 8 a.m. and 5 p.m. Ask for Mr. Karabinus.
An Equal Opportunity Employer (35-37)

SHEETFED OFFSET PRESSMAN

We are seeking a "take charge" individual with a sound background on 1 and 2 color presses. If you can deliver form capabilities as well as high quality process work, we'll deliver excellent salary and benefits plus a solid growth company. Call collect Les McNeely, 419/524-4312 or 419/892-2162. (44-48)

MACHINE REPAIR

Immediate opening for experienced personnel in machine repair. Prefer experience in fastener equipment, cold headers and roll threaders. Excellent company paid benefits. For further information call 292/7161, Steve Drvenkar.
Anchor Fasteners Inc.
26101 Fargo Rd., Bedford Hts.
An equal opportunity employer (44-40)

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BUTENAS

K. Donelaičio lit. mokyklai atšventus 15 m. sukaktį, o šiuo metu užbaigus ir mokslo metus, matome tėvų komiteto pirm. A. Ramanauskienę, tėvų komiteto narį Pocių, Z. Širkienę ir mokyklos direktorių bei vedėją J. Širką. V. Noreikos nuotr.

• KAI šeštadienio, gegužės 31 d. vakare vyko į Poezijos pavasario šventės užbaigiamąją dalį Jaunimo centro kavinėje, taip išreklamuoję Draugo kultūriniam priede, tikėjau, kad bus susirinkę masės lietuvių. Tą akimirką man prisiminė Maironio posmai, kurie taip žavėjo ir žadino jaunimą kilniems idealams Lietuvos nepriklausomybės metais; prisiminė Bernardo Brazdžionio uždegančios, pranašiškos ir biblinės eilės bolševikų ir vokiečių okupacijos laiku ir vėliau po karo V. Europoj išvietintųjų asmenų stovyklose. Kokia galinga jėga degė jų ir kitų poezijos posmai, kaip žmonės jas skaitė, kaip domėjosi literatūros vakarais. Kai Poezijos pavasario šventės užbaigiamąjoje dalyje teradau tik apie 120 tikrųjų poezijos mylėtojų, akivaizdžiai įsitikinau, kad jau praėjo anų didingų laikų epocha, kai poezijos žodis burte būrė lietuvių ir ypač jaunimo eiles. Geri laikai, prabangus ir sotus gyvenimas mus visai atbaidė nuo lyrikos, nuo tikrosios poezijos, kuri toli prašoka mus supančią prabangą ir gėrė. Vienok pagarba iniciatoriams (tiesioginiais Tereisei ir dr. Jonui Bogutams ir jų talkininkams), kad jie retėjančioms poezijos mylėtojų bei gerbėjų gretoms Chicagoje sugebėjo surengti ir antrąją Poezijos pavasario šventę. Ką vyresniosios kartos žiūrovas išgirdo ir išgyveno tos šventės uždaramajame vakare? Visų pirma, kad jaunieji mūsų poetai, gimę ir mokslus išėję jau šiame krašte, puikiai valdo lietuvišką žodį ir jų tarimas aiškus bei gražus, nors abstraktūs jų lyrikos simboliai bei įvaizdžiai daugumai mūsų sunkiai suprantami. Tai grupei atstovavo M. Pakalniškytė, Ž. Bilaišytė, A. Zailskaitė ir E. Juodvalkytė. Dalis šių autorių lietuvių kalbą pagilino okup. Lietuvoje, atrodė, jų politinės pažiūros liko aiškiai patriotinės, bet lietuvių kalboje ir rašyboje jaučiama didelė pažanga. Ši pastaba nereikšminga, kad jaunimui pirščiau studijas okup. Lietuvos Vilniaus universitete. Tą tašką, kur poezija labiau suprantama ir eiliniam poezijos mėgėjui, Poezijos pavasario šventės uždaramajam vakare atstovavo 1934 m. gimusi

V. Bogutaitė-Keblienė ilgesniame kūrinyje "Odė laikui", perbėgdama tą ilgą tautos nelemties laikotarpį, kai "per trisdešimt metų be paliovos lietus lija..." Po V. Bogutaitės iškyla jau penkiasdešimtmečiai J. Švabaitė ir K. Bradūnas. Jų posmuose, nors kita forma išsakytuose, nemažiau tautinės kibirkštys, kaip pas Maironį ar B. Brazdžionį. K. Bradūno ciklai apie "Mylimas ir žudomas raides" bei "Alkaną kelionę", degingė degino abiejų amžių Lietuvos okupantus rusus, o kokią pernai Lietuvą matė J. Švabaitė, atveria šis jos eilėraštis:

Tėvyne,
tulpių užuolaidom languos
pro ašarotą saulę,
tėvyne,
su gandrulizdžiu skurdžiu,
erškėtrožem prie vartų...

Už mano nuodėmes, tėvyne,
tavo ranka nukirsta kaip
medžio...

Už mano nuodėmes, tėvyne,
basa, basa tu
vienais marškiniais
per kraująžolį kalavijus,
per užšalusią upę
į nežinią...

Taip pat į vyresniųjų grupę, kurių satyrinio antspalvio eilės poezijos mylėtojus smarkiai prajukino, įskaičius Rimą Vėžį ir Al. Baroną (jis skaitė ir grynosios lyrikos), štai ir gauname visą devynių autorių vienetą, kurie nupynė tikrai gražų ir kūrybingą antrosios Poezijos pavasario šventės Chicagoje užbaigiamąjį vainiką. Prieš pradėdant vakarą Jurgis Bradūnas taip pat gražiu lietuvišku žodžiu perskaitė Lietuvių Rašytojų dr-jos pirm. kun. L. Andriekaus sveikinimą ir Lietuvių Rašytojų dr-jos lite-

ratūros premiją laimėjusio poeto A. Nykos-Niliūno porą eilėraščių. Poezijos pavasario šventė vyko prie įdomiai išspręstų jaunosios kartos dail. D. Stončiūtės dekoracijų. Penktadienio vakare vykusiame pačių jaunųjų poetų kūrybos vakare, mačiusių teigimu, skaidrėse buvo rodomos ir nuogų moterų figūros, taip pat apščiai negrų ir Vietnamo vaizdų. Esą, jaunieji kūrėjai per Jaunimo centro kavinės sienas veržėsi į "tarptautinius vandenis..." Šeštadienio vakare tokie efektai nebebuvo reikalingi, nes čia pasirodžiusių autorių eiliuoti žodžiai daugumoje buvo ir kūrybingi ir uždegantys. Poezijos pavasario šventės rengiamos ir Vilniuje. Skirtumas tame, kad ten retkarčiais gal ir paskaitomas kuris nors užsienyje gyvenantis, bet tenyščiam režimui priimtinas autorius. Tuo tarpu mūsų Poezijos pavasario šventėje laisvai ir be jokios cenzūros perskaityta eilė Lietuvoje gyvenančių poetų kūrybos. Štai ką reiškia gyvenimas laisvajam pasaulyje.

• DAUG kas pagalvoja, kad senajam Chicago Bridgeporte, kur 1949-55 m. buvo pats Chicago lietuvių centras, nebėra jokio kultūrinio ar visuomeninio židinio, gal tik pamažu nykstanti liet. šv. Jurgio parapija ir akt. bei dailininko J. Kelečiaus darbo studija. Bet kurie gegužės 16 d. vakare dalyvavom operos sol. I. Motekaitienės dainavimo studijos mokinių koncerte, kur pasirodė per 20 studijos dalyvių, jų dainų bei arijų klausantis apypilnei Jaunimo centro didžiajai salei, įsitikinom, kad tas gilią šaknis turintis dainavimo studijos židinys priklauso senajam Bridgeportui, kuriame Motekaičiai nuo pat pirmųjų įsikūrimo Chicagoje dienų tebegyvena ir kur I. Motekaitienė veda niekad mokinių nepri-trūkstančią dainavimo studiją. Tiesa, ją lanko ne vien lietuviai, bet ir amerikiečių jaunimas. Atvirai kalbant, ir studijos mokinių koncerte gal geriausiai pasirodė amerikiečiai kaip Jane Ruskin ir Sharom Meyerhoff. Antroje dalyje išryškėjo lietuviškos Rūta Kleinaity-

(Nukelta į 7 psl.)

Metropolitan ir New York City Operų primadona Maralin Niska sveikina bičiulius Kultūros Židinio scenoje po pavasario koncerto gegužės 31 d. L. Tamošaičio nuotrauka

Prieš įspūdingai praėjusius Antro kaimo spektaklius tariasi prievažda A. T. Antanaitis ir dail. V. Lukas. Alg. Stasiulio nuotrauka